

letnik XCVII - leto 1995

7-8

SLOVENSKI ČEBELAR

leto 1873 - pričetek periodičnega čebelarskega tiska na slovenskem

SLOVENSKI ČEBELAR

št. 7-8
1. julij 1995
letnik XCVII

glasilo čebelarских organizacij slovenije

v s e b i n a

c o n t e n t s

Janez Mihelič: Mladi čebelarji so se srečali in tekmovali prvič na Koroškem	193
Bojan Pavlin: Čebelarjeva opravila v juliju in avgustu	195

Janez Mihelič: The competition and meeting of young beekeepers was first time in Koroška region	193
Bojan Pavlin: The Apiarist's Occupation in July and August	195

IZKUŠNJE NAŠIH ČEBELARJEV

Ivan Krajnc: Nekaj o povzročiteljih gozdne mane	198
Marjan Debelak: Dvajset let zaklade in zakladnega čebelarjenja z AŽ panji	201

FROM THE EXPERIENCE OF OUR APIARISTS

Ivan Krajnc: Some important sources of honeydew honey and some plant-sucking insect that produced honeydew	198
Marjan Debelak: Twenty Years of Block-Beekeeping by the AŽ- Hives (Continuation)	201

ZA MLADE ČEBELARJE

Janez Mihelič (nadaljevanje): Mladi čebelarji so se srečali in tekmovali prvič na Koroškem	206
--	-----

FOR YOUNG APIARISTS

Janez Mihelič: The competition and meeting of young beekeepers was first time in Koroška region (Continuation)	206
--	-----

IZ TUJE LITERATURE

Jože Rihar: Novice iz čebelarskega sveta	212
--	-----

FROM FOREIGN LITERATURE

Jože Rihar: News from the beekeeping world	212
--	-----

IZ DRUŠTVENEGA ŽIVLJENJA

Seznam vzrejvalcev matic 1995	213
Kočevski čebelarji so izvolili novo vodstvo društva	213
Janez Mihelič: Praznovanje osemdesetletnice Čebelarskega društva Ravne na Koroškem	214
Marjan Skok: Tudi letos imamo čebelarji težave z regresiranim sladkorjem	217

FROM THE LIFE OF THE SOCIETY

The list – register of the bee queens breeders in Slovenia	213
The Kočevje Apiarists have Elected New Society Leadership	213
Janez Mihelič: The Jubilee Year of the Apiarist Society Ravne na Koroškem – Eighty years of Successful work	214

V SPOMIN
MALI OGLASI
OBVESTILA

IN MEMORIAM
SMALL ADS
NOTICES

Slika na naslovni strani:

Predsednik Čebelarskega društva Ravne na Koroškem g. Jože Orešnik pred svojim čebelnjakom v Kotlah. Foto: Janez Mihelič

Nastop harmonikarskega orkestra Prosvetnega društva Ravne na Koroškem je bil prijetno doživetje.

MLADI ČEBELARJI SO SE PRVIČ SREČALI IN TEKMOVALI NA KOROŠKEM

prof. JANEZ MIHELIČ

Mladi čebelarji, člani čebelarskih krožkov in njihovi mentorji so se tokrat prvič zbrali na Koroškem. V osnovni šoli Prežihovega Voranca na Ravnah na Koroškem so namreč 20. maja letos pripravili osemnajsto srečanje in tekmovanje mladih čebelarjev.

Organizatorja, Čebelarsko društvo Ravne in OŠ Prežihovega Voranca, sta se zelo dobro pripravila na sprejem mladih iz vse Slovenije. Tekmovalo je 108 ekip, v vsaki sta bila po dva tekmovalca, z njimi pa so prišli tudi mentorji in celo navijači.

Pogled na dvorano in nagrade podjetja Medex, ki so čakale le najboljše.

Na razstavi je vsak videl kaj poučnega

Tako je bilo na srečanju več kot tristo udeležencev. Vsako leto se srečanja udeleži nekaj ekip več, to pa je znamenje, da se razmere za delo čebelarških krožkov v šolah spet izboljšujejo. Že ob prihodu smo v mestu opazili transparente, ki so usmerjali udeležence k šoli, usmerjali pa so jih tudi redarji, tako da so vsi z lahkoto prispeli na kraj tekmovanja. Sprejem in prijave so potekale po ustaljenem postopku, zaradi številnih udeležencev pa se je le-ta nekoliko zavlekel, tako da se je tekmovanje začelo z manjšo zamudo, vendar to ni skalilo razpoloženja. Mladi so se najprej okrepčali ob malici, nato pa so se zbrali v telovadnici, kjer so jih čakali predstavniki in vodje tekmovanja. Sledili so pozdravi tekmovalcem. V imenu ZČDS jih je pozdravil predsednik Marjan Skok, v imenu Čebelarškega društva Ravne predsednik Jože Orešnik, v imenu Zveze čebelarjev občine Ravne na Koroškem Alojz Pori in v imenu Medexa iz Ljubljane Jaka Jurček. Nato je tajnik ZČDS Milan Runtas prebral razpored ekip po razredih in zaprosil vse tekmovalce, naj odidejo z učitelji in začnejo reševati teste. Prav za letošnje tekmovanje so bili ti popravljeni in dopolnjeni. Vse mentorje je povabil na sestanek mentorjev z vodstvom ZČDS.

Še posebej moramo pohvaliti zelo lepo razsavo risb o čebelarstvu, postavljeno v avli šole. Izjemno domiselne risbe so že prave grafične umetnine. Vsa pohvala gre torej tudi Branislavi Gajšek, učiteljici likovnega pouka na šoli, saj so učenci po njeni zamisli domiselno in prijetno okrasili dvorano. Sicer pa je tekmovanje potekalo pod geslom »Le z naravo ostajamo ljudje«, to pa je brez dvoma zelo primerno sporočilo za današnje in prihodnje generacije.

Avtorji vseh risb so sodelovali v likovnem natečaju, najboljše risbe pa so bile ob koncu nagrajene. Organizirali so tudi literarni natečaj. Vse ekipe in njihovi mentorji so letos dobili lične in vsebinsko bogate mape z odtisnjanim znakom srečanja, stilizirano podobo čebele in cvetja. Ta znak so natisnili tudi na priponke in obeske za ključe. V mapi pa so bili brošura s podatki o tekmovanju in likovna dela učencev, brošura ob 80-letnici Čebelarškega društva Ravne na Koroškem – praznovanje tega jubileja je društvo združilo s srečanjem mladih – in priročnik za čebelarje začetnike, ki ga je podarila ZČDS. Tudi letos je največ daril za tekmovalce prispeval Medex iz Ljubljane, in sicer: za prve štiri uvrščene v vseh treh kategorijah AŽ panje, prašilčke, satnice, klobuke in druge čebelarške potrebščine, ZČDS pa je prispevala tri videokasete za najboljšega mentorja in šest knjižic Mladi čebelar za prvouvrščene ekipe. Številna darila pa so zbrali tudi organizatorji, člani ČD Ravne na Koroškem. Tako so pri različnih sponzorjih zbrali precej denarja, da so lahko natisnili vse gradivo, ki so ga dobili udeleženci.

Zelo pestra je bila tudi čebelarška razstava, ki so jo v eni od učilnic pripravili domači čebelarji. Mladim so prikazali vsa čebelarška orodja, stara lesena točila, panjske končnice, čebelje pridelke, nove panje

Tudi nagrade za likovna in literarna dela, ki so jih prispevali sponzorji so bile mikavne

Tekmovalcev je bilo še nekaj več kakor lani.

Foto: J. Mihelič

žive čebele v opazovalnem panju kranjiča s satjem in še več zanimivih eksponatov, ki so pričali o bogati čebelarški tradiciji na tem prekrasnem koščku slovenske zemlje, kjer je bil doma naš pisatelj Prežihov Voranc. Na vse to so koroški čebelarji lahko ponosni. Tudi letos je ZČDS poravnala vse stroške za prehrano obiskovalcev (za malico in kosilo). Nenazadnje naj omenimo, da ima veliko zaslugo za uspešno izvedeno tekmovanje tudi celoten učiteljski zbor z ravnateljem šole Prežihovega Voranca na čelu g. Stankom Osojnikom, saj je v razre-

dih pomagal korektno izpeljati reševanje testov. Vprašanja so bila letos nekoliko spremenjena in popravljena, kljub temu pa so mentorji menili, da jih je v prihodnje treba še naprej dopolnjevati, tako da bodo popolnoma jasna oziroma nedvoumna. Tekmovalci so v slabe pol ure odgovorili na vsa zastavljena vprašanja, nato pa so jih organizatorji z avtobusi odpeljali na ogled prečudovite okolice in v Kotle. Mentorji pa so medtem na posvetu obravnavali nekatere probleme, ki vplivajo na uspeh njihovega dela. Vedno so seveda aktualni učni pripomočki, ki jih je po njihovem mnenju premalo, tisti, ki so, pa so že zastareli. Pohvalili so videokasete o čebelarstvu in teh si želijo še več. Pogrešajo nov priročnik za začetnike in priporočajo, naj bi ga opremili z grafičnimi prikazi, izdelali pa tako, da bi se otroci pri učenju zabavali in si tako zapomnili veliko več pomembnih informacij. Brez dvoma bo pri novem priročniku moral sodelovati tudi strokovnjak pedagog. Po njihovem mnenju je njihovo poslanstvo premalo cenjeno, zato pričakujejo več razumevanja in priznanja tudi od ZČDS.

(Nadaljevanje na str. 206)

ČEBELARJEVA OPRAVILA V JULIJU IN AVGUSTU

BOJAN PAVLIN

Čebelarstvo leto se počasi končuje in že zdaj moramo začeti pripravljati čebele za zimo. To je čas, ko čebelar lahko naredi največ napak, katerih posledice občuti spomladi. Po kostonjevi paši je navadno daljše ali krajše brezpašno obdobje, tedaj pa lahko izdatno zamedijo hoja ali višinska smreka. Na gozdno pašo moramo biti vedno pripravljene, saj lahko napolni medišča tudi dvakrat ali celo trikrat. Ker gozd ponavadi medij zelo neenakomerno, tako glede območij kakor tudi glede izdatnosti, je zelo pomembno, da čebele pripeljemo na pravo mesto. Zato zdaj skrbno spremljamo poročila opazovalnih postaj, lahko pa se o medenju prepričamo tudi na kraju samem. Gozdno medenje lahko daje pašo velikemu številu čebeljih družin. Seveda pa ni priporočljivo imeti na enem mestu preveč panjev, saj je obnožinska paša ponavadi pičila.

Med gozdno pašo moramo paziti, da čebele ne blokirajo zalege, saj venci medu zožijo matici prostor za zaleganje. Take

sate zato prenašamo v medišče. Med gozdno pašo moramo skrbeti, da čebelam ne bo primanjkovalo beljakovinske hrane. To se pogosto zgodi ob izdatnih donosih, ko čebele zaradi nabiranja mane nekako pozabijo na cvetni prah, sicer pa jo v strnjelih gozdovih brez jas in trat tudi s težavo najdejo. Ko odcveti kostonj, zadnji predstavnik gozdnih cvetočih dreves, so ponavadi pokošeni tudi že vsi travniki. V poletni pripeki životarijo le še preostale cvetlice in pleveli, vendar zaradi suše čebelam ne dajejo ničesar. V rastlinskem svetu nastane po pomladni bujnosti nekakšen odmor v rasti; pri čebelah, katerih razvoj je usodno povezan z razmerami v rastlinskem svetu, pa je opazen nekakšen zastoj v razvoju. Matica postopno zmanjšuje zaleganje, čebele pa svoje delo od skrbi za ramnoževanje preusmerijo v skrb za obstanek lastne družine oziroma za prezimitev.

Stare čebele začnejo množično odmirati, preostale pa brez pravega dela lenarijo po kotih panja ali na bradi panja. Nove matice

Neokrnjena narava je sen vsakega čebelarja. Čebelnjak Franca Jeromela iz Velenja.

so praviloma oplojene in čebele začnejo preganjati trote kot odvečne jedce v družini. Zato začnejo nad zalego pripravljati zaloge preostalega in na novo prinesenega medu, to pa matico še bolj utesnjuje pri zaleganju. Tedaj se pri čebelah začne novo obdobje priprav na prezimovanje in na uspešen začetek novega življenja spomladi.

Če v tem obdobju pogledamo v čebelnjak, je slika v njem precej pestra: poleg dobrih družin najdemo tudi izrojence, prelegance, roje narejence, družine z ostarelimi maticami in tudi kakšen trotovec se včasih najde. Tako kot spomladi moramo tudi po končanem rojilnem in pašnem obdobju vse družine pregledati in urediti. Med pregledom ocenjujemo:

- moč družine (zalego, živalnost),
- kakovost matice (oplojenost, zaleganje),
- kakovost satovja (starost, nedograjenost, trotavost),
- obliko gnezda (zaloge, razporejenost hrane in zalege v plodišču),
- višek medu v medišču ali pomanjkanje hrane.

Ob ocenjevanju moči družine pa ne pre-sojamo samo tedanjega stanja, ampak tudi možnosti za nadaljnji razvoj. Tako ima na primer izrojenec z majhnim številom čebel in navidezno majhno močjo, z obilo stare zalege in mlado matico odlične možnosti, da se bo še pred jesenjo razvil v močno družino. Družina, ki se ni izčrpala niti z

rojenjem niti s pašo, bo morda imela veliko čebel, torej bo navidezno živalna, pa slabo matico, majhno zalogo hrane in zato slabe možnosti za razvoj. Zdaj je čas za združitev vseh slabičev. Tudi za to velja pravilo, da je bolje imeti eno močno družino kot dve slabi. Kakovost matice najbolje ocenimo po zalegi. Lepo strnjena zalega pove, da je matica dobra. Raztresena zalega, med katero najdemo tudi trotovske bube, kaže, da je matica ostarela in izrabljena, njena plodnost pa se zmanjšuje.

Zato jo takoj zamenjajmo. Priporočljivo je zamenjati vse matice, starejše od dveh let, saj take družine slabo prezimijo, porabijo več hrane, spomladi pa se slabše razvijajo. Večina starejših matic začne popuščati prav tedaj, ko družina potrebuje največ zalege. Mlade, predvsem enoletne matice, pa dobro zalegajo in starejše prekašajo tudi zato, ker zaleganje podaljšajo še pozno v jesen. Skrbi za mlade matice ni nikoli preveč, tega se zavedam tudi sam, zato imam vedno v zalogi dovolj mladih matic tudi za druge čebelarje.

Iz panja oziroma predvsem iz plodišča odstranimo vse staro in poškodovano satje, pa tudi tisto s preveč trotovine. Tudi mlado, še ne zaleženo satje ne sodi v zimsko gručo čebel, ker je mrzlo in čebele na njem ne bi dobro prezimovale. Če nimamo ustreznih rezerv, pustimo neustrezno satje in ga samo prestavimo ob rob gnezda. Prihodnjo pomlad, ko se začne pri čebelah razvijati gradilni nagon, pa staro satje zamenjamo s satnicami. Iz plodišča moramo odstraniti tudi vse z medom preveč napolnjene sate. Če je na njih še kaj zalege, jih prestavimo v medišče, da se le-ta izleže. Sicer pa medene sate lahko iztočimo, iz obnožinskih pa izkopljemo cvetni prah izkopenec. Seveda pa pri tem družin ne smemo izropati! Odstraniti pa moramo ves med, saj je neprimeren za zimsko zalogo (različne vrste gozdnih man, kostanj ali kristaliziran med v satju) pozneje pa ga nadomestimo s sladkorjem. Brezpašno obdobje, ki se ponavadi začne konec julija, je lahko za čebeljo družino zelo nevarno. Če čebelar ob zadnjem točenju ni pomislil, da morajo čebele živeti tudi v brezpašnem obdobju, se to za čebele in čebelarja ne bo dobro končalo. Zato moramo ob zadnjem točenju pustiti čebelam vsaj dva ali tri medene sate, če čebel ne nameravamo dodatno krmiti. Iz zdaj zaleženih jajčec se nekako v začetku avgusta razvijejo čebele dojljle, v

sredini avgusta pa pašne čebele. Znano je, da se zimske čebele izležejo iz avgusta zaleženih jajčec. Zato je tedaj potrebnih čim več čebel dojlj za nego zalege.

Iz vsega tega lahko ugotovimo, da bomo pred zimo čebelje družine uspešno obnovili le tedaj, če bomo v poletnem brezpašnem obdobju, torej po končani kostonjevi paši poskrbeli za nezmanjšano zaleganje. Ta skrb je potrebna zato, ker matica v tem obdobju občutno zmanjša zaleganje, lahko pa ga tudi povsem ustavi. Tega seveda ne smemo dovoliti, zato moramo z dražilnim krmiljenjem spodbuditi zaleganje. Sam v tem obdobju v pitalnike dodam 3 do 4 kilograme medenega testa z beljakovinskimi dodatki (kvas), saj to zelo spodbudno vpliva na zaleganje. Za zazimitev so najboljše tiste čebele, ki jih matica zaleže konec avgusta, izležejo pa se septembra. Zato je pomembno, da imamo v svojih družinah čim več takšnih čebel, kajti le tako bodo čebele dobro prezimile in se spomladi uspešno razvijale, seveda, če je ne zagode vreme, kot se je zgodilo letos (marca sneg, aprila in maja pa dež). Največkrat jih krmimo s sladkorno raztopino 2 : 3 (dva litra vode in tri kilograme sladkorja). Moč družine je pomembna tudi zato, ker bodo morale te čebele predelati vso zimsko zalogo hrane, s katero jih bomo krmili. Tako bodo zimske čebele ob zazimitvi zdrave, neobremenjene in neizčrpane, s tem pa se jim bo podaljšala življenjska doba. To je zlasti pomembno spomladi, saj čebele pozneje odmrejo. Tako lahko vzredijo več generacij spomladanskih čebel, rezultat pa je močna družina. Zgodaj dodano hrano bodo čebele boljše predelale.

Tudi dodani cvetni prah ne vpliva le na intenzivno zaleganje, temveč ga čebele, če ga dodamo v večjih količinah, uskladiščijo za zimske mesece. Za uskladiščenje v satju je primeren samo naravni cvetni prah. Za nego zalege čebele najprej porabijo pelod, ki ga dobijo med hrano iz pitalnika. Zato jim v satju za zimo ostane več peloda, ki so ga nabrale same. Tako se povečuje prepotrebna zaloga za jesenski in zgodnje spomladanski čas. Približno konec avgusta naj bi bilo krmiljenje za zimsko zalogo že končano!

V brezpašnem obdobju so čebele zelo nagnjene k ropanju, zlasti zato, ker iz panjev še vedno dehti vonj po kostonju, ki draži brezdelne čebele. Zato moramo biti v tem obdobju med točenjem in krmiljenjem

Ponekod je bilo rojilno razpoloženje letos kar pogosto. Narejene družine. Foto: F. Marolt

zelo previdni. Če pa se ropanje kljub vsemu začne, nikar za to ne obtožujemo sosednjega čebelarja. V devetdeset odstotkih primerov rop povzročimo sami, sosed pa je kriv le toliko, kolikor ima boljše čebele in kolikor pazljivejši je pri delu. Najboljša vaba za rop so slabiči, brezmatične in lačne družine. Pri teh se rop začne, nadaljuje pa tudi pri drugih, če ne ukrepamo pravočasno.

Zato panjev ne odpirajmo brez potrebe, prazno in mastno satje moramo imeti v zaprtem prostoru, nedostopnem za čebele; iztočeno satje vračamo v panje le zvečer in tudi krmimo jih le zvečer. V čebelarški literaturi najdemo precej napotkov, kako ropanje preprečujemo s pripiranjem žrel, zaslanjanjem panjev z vejami, s škropljenjem panjskih brad s karbolno kislino, benzaldehidom in podobno. Če pa se ropanje razvname, vse to ne bo veliko pomagalo.

Najbolje je, da napadeni panj zapremo pri žrelu, zadaj pa ga od časa do časa odpremo, da odletijo roparice, ki so že v panju. Zadaj odpiramo toliko časa, da se čebele povsem umirijo. Žrelo naj bo zaprto dan ali dva, da se pomirijo roparice pred

žrelom; večkrat jih tudi poškrpimo z vodo. Zaprtim panjem dodajmo vodo, da čebele ne bodo žejne, priskrbeti pa jim moramo tudi dovolj zraka, da se ne zadušijo. Ko se čebele umirijo, ugotovimo vzrok za začetek ropanja ter ga odpravimo. Panji morajo biti spomladi izpostavljeni neposrednemu delovanju toplih sončnih žarkov. Toda v največji vročini, predvsem julija, moramo panje na prostem – predvsem LR – zasenčiti. Če v bližini ni drevoja ali drugih objektov, jim moramo sami postaviti streho. Tudi barvanje panjev vpliva na sprejemanje toplote v panj. Svetlejša barva so hladnejše in nasprotno. Nekateri čebelarji barvajo LR panje tako, da dve stranici obarvajo temno, drugi dve pa svetlo. Pozimi obrnejo proti soncu temno stran panja, poleti pa svetlejšo. Vročina v panju je namreč tudi eden od vzrokov za povečano nagnjenost k rojenju. Hkrati z zasenčevanjem moramo poskrbeti tudi za primerno prezračevanje panjev. Poleti v AŽ panjih odpremo tudi mediščno žrelo, v nakladnih panjih pa vsa pomožna žrela. V teh panjih lahko naklade tudi razmaknemo, tako da med njimi nastane do 1 cm široko »žrelo« po vsej širini naklade. Pogosto tudi to ni dovolj, to pa pokažejo same čebele, ki posedajo v gručah na spodnjih straneh panjev. Tudi prašenje čebel na bradah – na ta način prezračujemo notranjost panjev – je zanesljivo znamenje, da jim je prevroče. Med poletno vročino tudi ne smemo

pozabiti na vodo. Čebelam moramo vsak dan naliti svežo vodo, če v bližini ni potoka, saj jim je nikakor ne sme zmanjkati! Tudi na varozo ne smemo pozabiti, saj se je letos in lani spet bolj razširila. Dobro je, če v nekaj panjih testno preverimo stanje. Če bomo v panje vložili fluvalinatne ploščice, jih v predpisanem času iz njih tudi odstranimo. Ne smemo pa jih pustiti v panju vso zimo, čeprav nekateri čebelarji počnejo prav to. Od sredine avgusta panjev ne odpiramo več po nepotrebnem in ne vznemirjamo čebel. Potrebujemo mir! Hrano in gnezdo si bodo že razporedile, kot to same najbolje znajo. Za vsak pregled panja naj velja, da sate jemljemo iz panja previdno, kajti vsake čebele, ki bi jo pomečkali, je škoda, v nevarnosti pa je tudi matica, saj jo lahko poškodujemo ali celo pomečkamo. Matične rešetke očistimo pri zadnjem pregledu, prav tako tudi vse prizidke ter zgornje letvice satov v plodišču, vendar jih pri tem delu ni treba vleči iz panja. S tem si bomo prihranili veliko časa v prihodnjem letu in si olajšali delo.

Konec avgusta bo v Gornji Radgoni kmetijski sejem, na njem pa se vedno predstavljajo tudi čebelarji. Udeležite se ga vsaj ob čebelarskem dnevu 27. avgusta in sodelujte na predavanju. Tudi sejmi so priložnost, da se naučimo kaj koristnega ali si kupimo, kar potrebujemo pri svojem delu.

Izkušnje naših čebelarjev

NEKAJ O POVZROČITELJIH GOZDNE MANE

IVAN KRAJNC

Prezimovanje in življenje povzročiteljev gozdne mane je gotovo zelo zanimivo, pri vseh rodovih pa tudi zelo zapleteno. Vsaka družina, vsaka vrsta in celo številni rodovi imajo namreč svoj značilen razvojni krog. Tako ga imenujemo zato, ker ga vse entomološke knjige obravnavajo v obliki kroga. Ta razvojni obrazec natančno prikazuje, v kateri razvojni stopnji je povzročitelj mede-

nja. Razvojne cikle (zaključne kroge) posameznih žuželk, ki izločajo gozdno mano, morajo predvsem poznati poročevalci gozdno-opazovalne službe v svetu in seveda tudi čebelarji prevažalci, da pravilno presodijo možnosti za gozdno medenje.

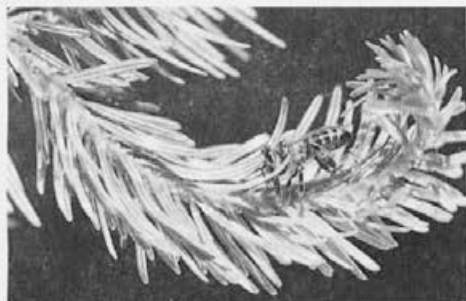
Ko opazujemo življenjsko pot listnih ušic, na primer hojevo ušico, ugotovimo, da pripada jajčecu v tem krogu najdaljša doba.

V tej dobi preživlja rod zanj najmanj ugodno dobo – zimski čas. Poleti se ušice razmnožujejo partenogenetsko. To pomeni, da se deviške samice razmnožujejo brez parjenja, pogosto pa celo kotijo žive ušice. Toda, kako je mogoče, da neka vrsta ušic ob določenem času leže jajčeca, iz katerih se razvijejo samci in samice, ki postanejo starši novih rodov?

Listne ušice (lahnide) in kaparji (lekanije) se hranijo s sladkorji in aaminskimi kislinami, ki se v obliki asimilatov pretekajo skozi tanka sitca zelenih rastlin. Vendar se sok v vsej dobi rasti ne pretaka skozi cevčice z enako napetostjo. Pretok je najmočnejši spomladi, ko rastline bujno rastejo. Poleti, ko mladi poganjki lesenijo, rastlina pa zbira rezervno hrano in tvori zimsko popje, se sokovni pretok zmanjšuje. Jeseni, ko odpada listje in rastline zgubljajo vlago, poje njuje pretok sokov, dokler tik pred zimo ne doseže najnižjega stanja. Ta letni pretok sokov je v rastlinah dedno utrjen in ugodno ali neugodno vreme nanj ne vplivata pomembneje. Nihanje napetosti v pretoku sokov je združeno tudi s stalnim spreminjanjem vsebine. Spreminja se kemična sestava soka, od pomladi do jeseni se niža beljakovinska sestava, spreminjajo pa se tudi medsebojne povezave aaminskih kislin.

Pazljivemu opazovalcu ne uide, da se ušice pripravljajo na zimo v istem tempu, kot prehaja poletje v jesen in jesen v zimo. Ugodno ali neugodno vreme jeseni komaj kaj vpliva na pripravljanje listnih ušic za prezimovanje. Že proti koncu avgusta se začne količinska sprememba sokovne hrane in pojavlja se nova vrsta ušic, ki se tako po obliki kot tudi anatomsko povsem razlikuje od dosedanje generacije. To so prave samice brez kril in krilati samci. To so starši prihodnjih rodov. Kadar te nove oblike ušic spolno dozori, poiščejo krilati samci samice in se z njimi sparijo.

Zanimivo je, da se samice nekaterih vrst pred paritvijo zbirajo na določenih prostorih, na katerih po paritvi odložijo več tisoč jajčec (*Lachnus roboris*). Samci poginejo po večkratni paritvi, samice pa po zaleganju živijo še toliko časa, dokler jih ne pomori pomanjkanje hrane ali prva slana. Zgodí pa se, da v zanje ugodnem vremenu preživijo

Čebela išče mano. Glede na mokro leto lahko pričakujemo medenje prihodnje leto. Upanje nam vedno ostane. Foto: F. Šivic

celo zimo. Pri nekaterih listnih ušicah se generacija staršev pojavlja že sredi poletja. Njihova jajčeca se ne izležejo od poletja do prihodnje pomladi; zaradi te dolge dobe so izpostavljeni zelo velikim nevarnostim.

Način, kako in kam polagajo ušice svoja jajčeca, je zelo različen. Na iglavcih odložijo jajčeca na iglico, ki prek zime ne odpade. Ušice, ki živijo na macesnih, odlagajo jajčeca na drevesno lubje. Na listavcih skrivajo ušice jajčeca pod razpoke lubja na vejicah ali pod hrapavo lubje na deblu. Številne ušice spravljajo jajčeca pod razpoke brstičnih listov.

Znana zelena hojeva ušica (*Cinara pectinatae*) odlaga posamična jajčeca na sredino spodnje strani iglic. Macesnova lubna ušica (*Cinara laticis*) jih odlaga posamič pod lubje olesenelega brstiča. Lipova ušica (*Eucalypterus tiliae*) in javorova ušica (*Chephorus aceris*) odlagata jajčeca v večjih ali manjših nepravilnih skupinicah pod liste popkov ali na lubje vejic. Na borovih iglicah z lahkoto opazimo skupinico 5 ali 6 jajčec borove ušice (*Cinara species*).

Temnorjava hrastova ušica (*Lachnus roboris*) zalega v velikih kolonijah temna jajčeca, ta pa včasih ležijo tudi v dveh do treh plasteh.

Jajčeca listnih ušic so kaj raznovrstna. Pri nekaterih se vrhnja kožica sveti, pri drugih je motna, nekatera jajčeca so lisasta, površina je včasih hrapava, največkrat pa gladka. Pri nekaterih vrstah so jajčeca pokrita z voščenimi luskinami ali celo s pravim voščenim puhom, ki ga ušica us-

tvarja kar ob zaleganju. Po obliki razločujemo tri vrste: jajčasto, sodčkasto ali klobasasto. Navadno je dolga do 2 mm in debela pol milimetra temnorjave ali črnkaste barve. Le redke vrste ušic ležejo zelena, oranžna ali siva jajčeca. S starostjo barva jajčec potemni.

Rodnost listnih ušic je različna. Nekatere ušice ležejo le po eno jajčece, veliko jih leže od 3 do 5 jajčec, nekatere pa celo do 25.

Izjema je le ena vrsta povzročiteljev listne mane. To je velika vrbova ušica (*Tuberolachnus salignus*), ki nima zaključenega razvojnega kroga. Ta vrsta se razmnožuje le partenogenetično, torej se ušice razmnožujejo le z neoplojenimi jajčeci. V tej vrsti se nikdar ne izležejo samci, zato ne pozna oplojenih jajčec.

To vrsto ušic lahko opazujemo jeseni na vrbovih deblih. Tedaj se cela kolonija pomika navzdol proti koreninam. Pogosto jih preseneti prva slana. Prezimujejo tiste ušice, ki so se pravočasno pretokle do korenin pod varno zavetje zemlje. Tam v otrplem stanju preživijo zimske nevšečnosti, dokler jih pomladno sonce in vnovični sokovni pretok ne zbudita v novo življenje. Pojavljajo se nove deviške generacije, ki ohranjajo vrsto.

Kaparji preživljajo zimsko dobo v stanju ličinke v tako imenovani **diapavzi**, to je v stanju, ko se razvoj popolnoma ustavi. Večina vrst kaparjev preživi zimo kot ličinka pred drugo levitvijo. V tej dobi so dolge približno milimeter in se že same pomaknejo na primeren prostor za prezimovanje. Tam se zarijejo pod luske lubja, da s sesalom sežejo do pretočnih cevčic, še preden se drevesna vlaga zniža na minimum. Ob mrazu ličinka otrpne, njene telesne funkcije se skoraj ustavijo. Iz diapavze jo prebudijo topli žarki in močan sokovni pretok. Prezimujejo kaparjevo ličinko je zelo težko odkriti.

Število jajčec listnih ušic se prek zime občutno zmanjša. Sinice in druge ptice, miške in rove, pa tudi veverica, se v zimski dobi pomanjkanja kaj rade zatekajo k tem dobrotam. Veliko jajčec uničijo različne žuželke, ki so se razvile kot njihov naravni zatiralec. V milih in vlažnih zimah

pa vse vrste jajčec hudo napadajo plesne glivice. Mraz jim ne more do živega, ker prenesejo tudi do 30 stopinj Celzija pod ničlo. Zgodnje tople pomladansko vreme je zelo ugodno za nagel razvoj, to pa daje upanje, da bo gozd zamedil.

Na razmnoževanje kaparjev in listnih ušic povzročiteljic mane vplivata živa in mrtva narava. Iz žive narave so na prvem mestu rastline gostiteljice, na katerih živijo ušice ali kaparji in škodljivci, ki ušice uničujejo. Med vplivi mrtve narave pa so povečini tla in podnebje.

Za čebelarja so najbolj zanimive listne ušice in kaparji, ki živijo na smreki, hoji, hrastu, in podobno.

Kaparji: Na smreki živita veliki in mali kapar, na hoji pa samo mali kapar.

Listne ušice, ki živijo na **smreki**, so:

- rdečerjava puhasta ušica,
- velika črna smrekova ušica in druge, povečini tri vrste ušic.

Na **hoji** živijo:

- zelena hojeva ušica,
- velika hojeva ušica in
- brstna hojeva ušica.

Na **boru** domujejo štiri vrste ušic, na macesnu pa tri vrste.

Listne ušice živijo tudi na hrastu, pravem kostanju, vrbi, javorju in na nekaterih drugih drevesih, vendar ta za čebelarja niso tako pomembna.

Kdaj vse te ušice izločajo največ mane, ne bom omenjal, prav tako pa tudi ne, kako, kje in kdaj bo kaj izdatno medilo.

Po moji presoji – ta me v moji čebelarski praksi ni nikoli preveč izneverila ali razočarala – lahko o napovedovanju medenja na splošno povem, **da lahko pričakujemo gozdno medenje le po zelo deževnem letu, v katerem je oktobra in novembra lepo in toplo vreme, nato pa zmerno ostra zima z zgodnjo toplo pomladjo.**

To trditev lahko utemeljim s tem, da se v deževnem letu zaradi pomanjkanja hrane ne morejo preveč razmnožiti ose, sršeni, pikapolonice in drugi sovražniki kaparjev, listnih ušic in njihovih jajčec. Ose in pikapolonice so največji sovražniki vseh povzročiteljev mane.

Dreveje, povečini smreka in hoja, zaradi obilnih padavin v takšnem letu dobesedno

ozdravi in si nabere veliko sokov in življenjske moči. V teh primerih je veliko manj tudi vseh drugih drevesnih zajedavcev. Pomislimo, koliko vbodov od ušic in kaparjev mora pretrpeti drevo ob dobri paši. Pogosto se zgodi, da slabotnejša drevesa takrat celo ovenijo. Zaradi teh ran okuži drevesa več milijard bakterij in drugih sovražnikov. Zaradi tega gozd več let zapored ne medi, kljub temu pa je lahko dober gostitelj za povzročitelja mane. Gozd namreč medi le enkrat, dvakrat in redkokdaj celo trikrat v enem desetletju. Izjema je pri tem medenje

na smreki. Kakšno bo medenje, ne vem. Sodim, da zaradi vse večje onesnaženosti okolja slabše, vendar čebelarji ne obupajte – pride dan, upajmo vsaj.

Za konec bi rad še povedal, da tedaj, kadar je na Primorskem v zavetnih legah še v decembru olistena akacija, vem, da lahko pričakujem dobro čebelarstvo letino.

Več o mani iglavcev in o napovedih medenja nam je v svoji odlični knjigi povedal profesor dr. Jože Rihar. Njegova knjiga je izšla lani, zato je dostopna vsem, ki jo želijo prebrati.

DVAJSET LET ZAKLADE IN ZAKLADNEGA ČEBELARJENJA Z AŽ PANJI

MARJAN DEBELAK (Tretji del)

Postopki pri zakladnem čebelarjenju

1. Prezimovanje in zgodnji spomladanski razvoj

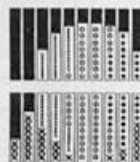
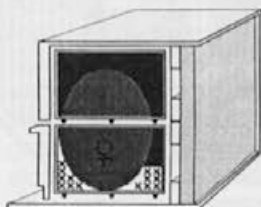
Od konca septembra ali od začetka oktobra, ko smo družino zazimili v obeh etažah AŽ panja, pa do konca aprila, ko začne zmanjkovati celic za zalego, medicino in obnožino, čebelarju praviloma ni treba posegati v panj. Družina se v tem obdobju razvija popolnoma samostojno.

Pri dvoetažnem prezimovanju so družine v skladanici med seboj toplotno povezane ne le vodoravno, temveč tudi navpično. Blazina iz penaste gume in sneta panjska vratca AŽ panja, ki jih pri zakladnem čebelarjenju ne potrebujemo več, omogoča toplotno in suho prezimovanje, to pa bo še bolj zanesljivo, če bomo celo skladanico odeli s starimi z odsluženimi velikimi posteljnimi

odejami. Panji niso nikoli preveč toplotno izolirani, vendar moramo skrbeti, da bo tudi skozi penasto gumo vlaga izhlapevala! Družine se pozimi premaknejo druga k drugi in tudi zgodaj spomladi ohranjajo toplotno udobje, saj le-to koristi obsegu širjenja zalege. Ob ugodnejših toplotnih razmerah je čebelja zimsko-spomladno gruča lahko znatno večja in kmalu skupaj z zalego sega v obe etaži AŽ panja. V drugi polovici aprila se družina že bliža razvojnemu višku, ki ga lahko doseže v obsegu AŽ panja. Čebelar mora družini dodati zaklado prej, preden ji postane panj pretesen in preden družina zaradi tega ne »sede« na roj z zaleženjem rojnih matičnikov.

Legenda

prazen sat		} zalego
1-7 dni		
7-14 dni		
14-21 dni		
cvetni prah		
med		
satnica		
tridelni sat z gradilno trežnino		

Risba 1

V vseh različicah zakladnega čebelarjenja: Prerez panja in vsebina ter razpored satov ob koncu aprila. (Brez čebelarjevih posegov od zazimljenja.)

2. Rojno in pašno obdobje

Okoli 1. maja je v večini naših krajev v osrednji Sloveniji čas, ko mora čebelar pri zakladnem čebelarjenju **prvič ukrepati**. Na voljo ima tri že omenjene odločitve, glede na to, kje naj bo matica. Poglejmo vsako posebej.

PRVA RAZLIČICA

a) Matica v zakladi – medišče v AŽ panju

Pripravimo zakladi z matično rešetko. Vanjo iz AŽ panja prestavimo močno zaležene sate hkrati z matico. V sredino zaklade namestimo sate s polegajočo se zalego, da bo na njih matica takoj nadaljevala zaleganje. Proti obodu polnimo zakladi s sati vse mlajše zalege, da bodo matici nekoliko pozneje na voljo za vnovično zaleganje. Računajmo, da matica pri največji hitrosti zaleganja, tj. kadar na dan zaleže približno 3000 jajčec, potrebuje dva dni, da popolnoma zaleže en AŽ sat v zakladi. V zakladi čebele ne skladiščijo obnožine. Nad zaleženimi sati so vloženi satiči, ki sprejmejo vence medu. Zato so zaleženi sati v zakladi skoraj v celoti izrabljeni za zalego. Če je AŽ sat popolnoma izdelan, ima na obeh straneh skupaj približno 7600 čebeljih celic. Če upoštevamo, da je na satu nekaj več kot 20 odstotkov neizdelanega prostora in celic, ki niso primerne za zaleganje, ostane na obeh stra-

neh AŽ sata 6000 celic, ki jih matica zaleže v dveh dneh ali nekaj več, če razmere za zaleganje niso najugodnejše. Devetsatna zaklada omogoča **stalno obnavljajoče se zaleganje z največjo zmogljivostjo** skoraj brez čebelarjevih posegov. To je lep dosežek, če pomislimo, da potrebuje družina v navadnih panjskih razmerah za maksimalno zaleganje 14 do 16 satov AŽ mere, ker zaležene sate čebele oblagajo z venci obnožine in medu. V tem primeru se zaklada izkaže kot najbolj zgoščeno panjsko plodišče, kar jih poznamo!

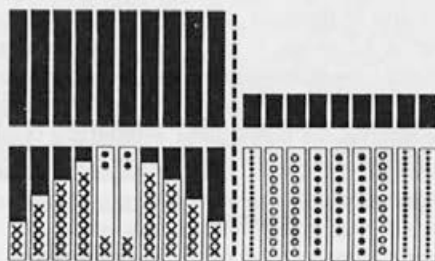
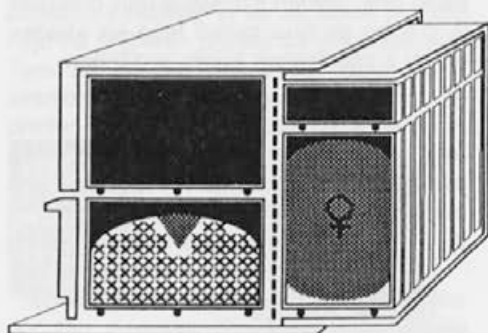
Preostale zaležene sate zložimo v spodnjo etažo AŽ panja. Ob njih je tudi prostor za gradilni satnik in dodajanje satnic. Večino satja v spodnji etaži bodo čebele napolnile s cvetnim prahom. V zgornjo etažo vstavimo prazne sate, da jih bodo čebele napolnile z medom.

Ko opravimo opisano preureditev in priključitev zaklade k AŽ panju, praviloma do konca glavnih paš novih ukrepov niso potrebni.

Izjemoma ukrepamo v naslednjih primerih:

– Če zaleganje poteka občutno hitreje, kot to dopušča vnovična priprava izleženih celic na sati v zakladi.

Predvsem pri 8-satni zakladi (za 9-satni AŽ panj), in sicer pogosteje kot pri 9-satni, lahko nastane začasen zastoj v zaleganju, ker zmanjka celic za maksimalno hitrost

Risba 2

V prvi različici zakladnega čebelarjenja z matično rešetko na zakladi in matico v zakladi: Prikaz stanja po priključitvi zaklade, ko prestavimo vanjo zaležene sate z matico. S tem posegom je čebelja družina praviloma oskrbljena brez dodatnih ukrepov za celotno pašno obdobje (od maja do avgusta).

zaleganja, ki jo želi uveljaviti vsaka močna družina. Zato bi zaradi pomanjkanja žerk, ki so odjemalke mlečka, lahko nastala rojna kriza. Čebelar pomaga tako, da med zaležene sate v zakladi postavi kakšen sat z obnožino (še bolje pa s polegajočo zalego), ki ga najde v spodnji etaži AŽ panja. Iz zaklade prestavi v AŽ panj krajne sate, ki jih matica najbolj nerada vnovič zaleže, ali pa kakšen zelo zaležen sat s srednje staro zalego, ki še dalj časa ne bo uporaben za vnovično zaleganje.

– Če družina kljub vsemu sede na roj in zaleže rojne matičnike ali če je celo že skušala izrojiti, pa to matici preprečuje matična rešetka na zakladi.

Čebelar lahko s premično zaklado zelo hitro in preprosto ozdravi rojno krizo. Ta postopek sem obširneje opisal v letošnji aprilski številki Slovenskega čebelarja, vendar ne bo škodilo, če ga na kratko ponovimo. Zaklado, v kateri je celotno gnezdo z matico, zalego in rojnimi matičniki, postavimo začasno na vrh ali ob stran skladanice panjev v čebelnjaku. V AŽ panj, v katerem ni odkrite zalege, vcepimo na sat s pokrito zalego matičnik ali pa ga vstavimo v matičnico.

Začasno razdeljena čebelja družina doživi v obeh delih protirojni šok in rojenje se ustavi. V zakladi čebele same podrejo matičnice, ker izgubijo vse pašne oziroma vletene čebele, ki se vrnejo v AŽ panj. V AŽ panju so zdaj združene vse pašne čebele, zato so sposobne za maksimalno izrabo paše. Če želimo oba začasno ločena dela kmalu znova združiti, po dobrem tednu dni zjutraj iz AŽ panja odstranimo matičnico z matičnikom oziroma medtem že izleženo mlado matico. Zvečer dodamo osirotelemu AŽ panju zaklado, v kateri »stara« matica spet povečuje obseg odkrite zalege na satih, iz katerih se množično izlegajo mladice. Če želimo hkrati s tem pritirojnim ukrepom pridobiti mlado sprášeno matico in opraviti preprosto zamenjavo matic, moramo počakati, da začne mlada matica v AŽ panju zalegati. Potem staro matico zjutraj odstranimo iz zaklade, zvečer pa osiroteli del družine v zakladi priključimo k AŽ panju.

– Podoben ukrep opravimo, če želimo

prepeljati posamezne AŽ panje z zakladami na kratkotrajne paše.

V čebelnjaku ostanejo dan ali dva prej odstavljenе zaklade, da se vse pašne čebele zberejo v AŽ panjih, nato pa jih brez težav odpeljemo na pašo.

– Če želimo v panju ob »stari« matici v zakladi vzrediti mlado matico.

Maja ali junija (pozneje rezultati niso tako dobri) prestavimo nekaj satov zalege iz zaklade v AŽ panj in tedaj na sat med zalego vcepimo matičnik (odprt ali zaprt). Družina seveda ne sme biti v rojilnem razpoloženju. Mlade čebele na prestavljenih satih so izgubile stik z matico in so voljne sprejeti matičnik. Potegnejo pa tudi kakšnega zasilnega, če imajo za to priložnost, tako kot tedaj, kadar se na prestavljenih satih z odkrito zalego znajdejo v oddelku, ki je od matice ločen z matično rešetko.

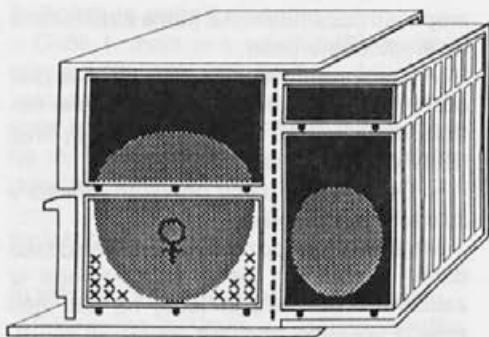
– Podobno ravnamo, če želimo pridobiti matični mleček.

Med dva ali tri v AŽ panj prestavljene zaležene sate iz zaklade vstavimo v satni okvir letvice z vcepljenimi žerkami v umetne matičnike. Čebele jih sprejmejo kljub matici v zakladi in jih obilno napolnijo z matičnim mlečkom.

DRUGA RAZLIČICA

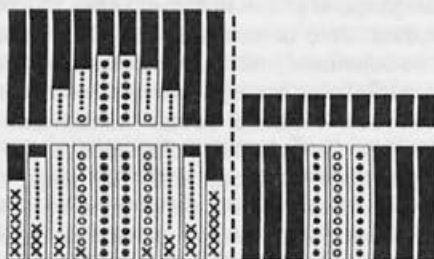
b) Matica v AŽ panju – medišče v zakladi

Tudi po tej različici pripravimo zaklado z matično rešetko. Vanjo iz AŽ panja prestavimo zaležene sate z večjimi venci medu. Matico pustimo v AŽ panju, da še naprej zalega v dveh oddelkih. Zaklada v tem primeru deluje kot medišče povečanega AŽ panja. Satov za zaleganje je matici na voljo več kot dvojno število v primerjavi s prvo različico. Vendar je na teh satih ali tesno ob njih tudi skladišče obnožine in venci medu. Če rojne krize ne želimo tvegati (ta nastane zaradi utesnjenega prostora za zaleganje), moramo večkrat ponoviti prestavljanje zaleženih satov z medenimi venci v zaklado. Tako učinkovitega in preprostega zdravlila proti sedanju na roj, kot je pri prvi različici, v tem primeru nimamo, razen če pred žrelo vsakega panja ne vstavimo lísice.

Risba 3

V drugi različici zakladnega čebelarjenja z matično rešetko na zakladi in matico v AŽ panju: Prikaz stanja po priključitvi zaklade, ko prestavimo vanjo nekaj satov zalege. Zaklada je v tem primeru medišče, AŽ panj pa veliko plodišče. Praviloma ta ukrep zadošča za celo pašno obdobje brez dodatnih posegov (od maja do avgusta).

TRETJA RAZLIČICA

c) Matice v AŽ panju in v zakladi – medišče ni ločeno od plodišča z matično rešetko.

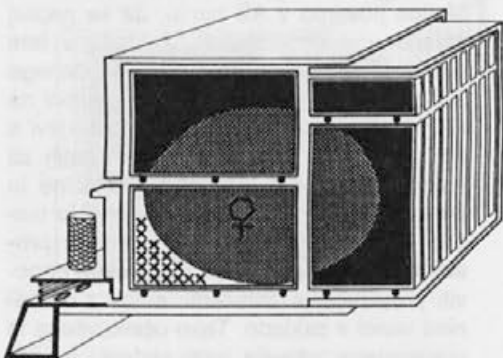
Zakladi priključimo na AŽ panj brez matične rešetke. V zakladi neobvezno predstavimo nekaj zaleženih satov, ne da bi jih izbirali. S tem čebelje gnezdo hitreje in odločneje razširimo v vse tri oddelke. Pri tej različici matica zalega z največjo biološko zmogljivostjo in ni bojzani, da bi se zaleganje v kritičnem rojnem obdobju zmanjšalo. Prostih celic za zaleganje je navadno v veliki krogli gnezda dovolj tudi, če jih z vrha in od strani omejujejo venci medu in obnožine.

Za vsak primer natakemo v obdobju

rojenja, ko dosega družina v razširjenem panju kritični vrhunec razvoja, pred žrelo léšico. Ko je nevarnost rojenja mimo, jo snamemo. Léšico odstranimo že prej, če opazimo, da je družina ustavila morebitno rojenje, saj je mlado matico treba spustiti na praho najpozneje mesec dni po prvem roju, oz. izleženju.

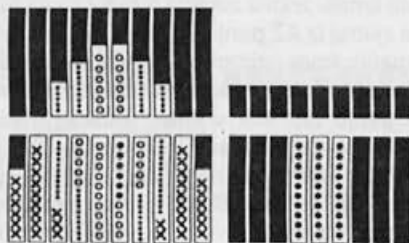
Menjava matice je pri tej različici zakladnega čebelarjenja opravljena praviloma samodejno s preleganjem, torej brez čebelarjevih ukrepov. Če družina roji, s tem seveda tudi sama zamenja matico.

Če bi v izjemnem primeru družina oslabela zaradi slabe matice, ki je čebele ne bi pravočasno prelegle, ostanejo čebelarju na voljo znani načini menjave matic. Še najboljši bi bil ta, da vstavimo v izpraznjeno

Risba 4

V tretji različici zakladnega čebelarjenja brez matične rešetke na zakladi (in seveda tudi ne v AŽ panju): Prikaz stanja v rojno-pašnem obdobju, ko nadenemo pred želo léšico. Čebelja družina se pri tem načinu čebelarjenja razvija celo leto brez čebelarjevih posegov v gnezdo.

Takšna je najnoveša vrsta preizkusnih lésic, s škrnjaki, pritrjenimi pred verande AŽ panjev. Te léstice lahko uporabljamo tudi za smukanje obnožine. Ljubiteljsko čebelarstvo Debelak, Bled. – Foto: Marjan Debelak

zaklado celo rezervno družinico z mlado matico in pripravimo na notranji strani zaklade steno iz nekoliko prebodenega časopisnega papirja. Seveda moramo nekaj ur pred tem iz oslabele družine odstraniti matico.

Pri tej različici, obstaja tudi možnost, da zaklada vedno ostane na AŽ panju. Preizkus le-te še poteka.

V tem primeru se izognemo delu z dodajanjem in odvzemanjem zaklade ter prihranimo prostor za shranjevanje zaklad. Pravzaprav nam je ostalo le odvzemanje čebeljih pridelkov in polnjenje pitalnikov za zimsko krmljenje, če zanemarjamo delo z natančnim in snemanjem léstice, vstavljanjem in odvzemanjem premazanih ploščic ali travok proti varoji (skozi žrelo) in zimsko odetje panjev, oziroma skladanice.

Na zaklado moramo v tem primeru pozimi tesno nadeti škatlo iz stiroporja, da jo toplotno izoliramo. Škatla naj bo za 10 cm daljša, da lahko v prostor za vratci (pokrovom) zaklade vstavimo blazino iz penaste gume, ki prepušča vlago.

3. Zazimitev

Po koncu glavnih paš (v večini Slovenije v sredini avgusta) odvezamo zaklade, razen pri možnosti tretjega načina zakladnega čebelarjenja, saj v tem primeru puščamo zaklade celo leto na AŽ panjih.

Iz odvetih zaklad preselimo v AŽ panj zaležene sate in matico, če je bila v zakladi. Spet organiziramo prezimovanje v dveh

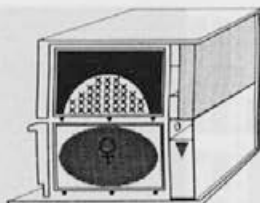
etažah AŽ panja. Z obnožino obložene sate namestimo izmenično predvsem v gornjo etažo, saj so spodnji še povečini zasedeni z zalego. Medene sate odvezamo ni še vedno ostane dovolj pravega medu na venci okoli zalege. Z zgodnjim krmljenjem si čebele pripravijo najprimernejši sladkorni med za prezimovanje. Vstavimo Francičev pitalnik in nad njim za mediščno okence vstavimo prožno polovično blazino iz penaste gume. Takoj začnemo krmiti s počasnim odvzemom (1 liter v 24 urah). Nakrmimo do skupne količine medenih zalog, tj. približno 20 kg. Večino zaloge čebele nanosijo v gornjo etažo, kjer je vsaj v začetku tudi največ prostora. Če ocenjujemo, da smo v panju pustili približno 5 kg pravega medu, moramo petlitrski Francičev pitalnik štiri do petkrat napolniti s sladkorno raztopino 1:1. Krmljenje končamo konec

Slika kaže zaklado brez maticne rešetke, ko jo čebelar odstavi z AŽ panja, da bi kaj pogledal ali uredil v prednjem delu panja. Vidna je tudi nepogrešljiva čebelarska tehtnica, ki tehta prido-bitni panj v gornji vrsti. – Foto: Marjan Debelak

Lésica je za silo lahko tudi čisto navadna matična rešetka, ki jo s škrnjaki pritrdimo pred verando oziroma žrelo panja. Zalokarjev čebelnjak, Bled. – Foto: Marjan Debelak

Risba 5

V vseh različicah zakladnega čebelarjenja: Prikaz stanja v panju ob koncu pašnega obdobja (sredi avgusta), ko pripravimo družine za prezimovanje v dveh etažah AŽ panja.

Risbe: Marjan Debelak (grafična obdelava: Boštjan Debelak)

septembra, najpozneje v začetku oktobra. Odzvamemo pitalnik, vstavimo spodnje okence in celotni notranji obod panja za okencema tesno zapolnimo (brez vrzeli, ki bi povzročale prepih) z 8–10 cm debelo blazino iz penaste gume.

Dvajset let zaklade in zakladnega čebelarjenja z našim narodnim panjem (AŽ) je torej že za nami. Številni čebelarji so na podlagi informacij skušali čebelariti na ta način. Gotovo bi jih bilo še več, če bi originalne zaklade in druge pripomočke za zakladno čebelarjenje lahko kupili v čebelarski trgovini. Vendar naše, vse bolj nebogljenе čebelarske trgovinice teh pripomočkov ne prodajajo. Morda zato ne, ker bi od prodaje imele premalo dobička, še bolj

verjetno pa zato, ker jim teh stvari nihče ne ponuja v prodajo. Redkokdo jih namreč izdeluje za trg.

Dejstvo je tudi, da sva snovalca zaklade in zakladnega čebelarjenja le ljubiteljska čebelarja in nisva podjetnika, ki bi kovala dobiček in prejemale nagrade od teh zamisli.

V takih okoliščinah je razvoj zakladnega čebelarjenja razumljivo počasen. Ob tem si s prijateljem nekoliko v šali dopovedujeva, da je kar prav tako, saj v naši državi na splošno že zdaj ob količkah dobri paši ne vemo, kam z medom, in kaj bi šele bilo ob podvojitvi pridelka, ki »grozi« pri splošni uvedbi zakladnega čebelarjenja...

Za mlade čebelarje

MLADI ČEBELARJI SO SE PRVIČ SREČALI IN TEKMOVALI NA KOROŠKEM

prof. JANEZ MIHELIČ (nadaljevanje s str. 195)

Po kosilu je sledil najbolj pričakovan del tekmovanja, to je razglasitev rezultatov in podelitev nagrad. Pred tem sklepnim dogodkom pa so organizatorji pripravili še zanimiv kulturni program, v okviru katerega je nastopil harmonikarski zbor mladih harmonikarjev Prosvetnega društva Ravne. Nastopili so tudi mladi čebelarji in učenci

OŠ Prežihovega Voranca ter ob temi »Le z naravo ostajamo ljudje« povedali svoje misli in razmišljanja o sodobnem svetu in onesnaževanju narave, katere del sta tudi čebela in človek.

Nato je udeležence nagovoril župan občine Ravne-Prevalje **Maks Večko**, sicer tudi sam čebelar. Dejal je: »Vaša zunajšol-

Alojz Pori, predsednik Zveze čebelarjev občine Ravne, je prvi pozdravil tekmovalce.

ska dejavnost, ki vas je pripeljala na to srečanje, je po mojem ena najprijaznejših dejavnosti, s katero se ukvarjajo osnovnošolci v Sloveniji. Seveda pa se tisti, ki čebelari, navzame še vrste drugih lastnosti: biti mora vesten, natančen in neskončno miren tudi v nekoliko nevsakdanjih položajih. To pa so zelo pozitivne človeške lastnosti in želim vam, da bi si jih ob delu s čebelami pridobili tudi vi.«

Nato je spregovoril Alojz Pori, predsednik Zveze čebelarjev občine Ravne. Med drugim je dejal: »Naravo je treba ljubiti, treba

Marjan Skok pa jim je v imenu ZČDS zaželel čim boljše rezultate.

jo je vzdrževati in treba jo je tudi RAZUMNO izrabljati. Vztrajati moramo in naš trud bo poplačan. Ohranimo čebele in ohranili bomo blagodejno senco dreves, ptičje petje, žuborenje voda in lepoto cvetočih travnikov. Zato tekmovanje mladih čebelarjev ostaja srečanje mladosti, podpora vztrajnosti in upanje za čebele, človeka in vso naravo.«

Nato je spregovoril Jože Orešnik, predsednik ČD Ravne na Koroškem. V svojem govoru mladim ob sklepu tekmovanja je med drugim dejal: »Čebelarstvo društvo

Gosti in domačini na tekmovanju mladih v Ravnah. Foto: J. Mihelič

Anton Rozman iz Žalca je bil že pri organizaciji prvega tekmovanja mladih najbolj aktiven.

Ravne slavi hkrati z vami mladimi tudi 80-letnico svojega dela. Ob svoji ustanovitvi se je imenovalo Čebelarstva podružnica Guštanj. Čeprav je bil ta jubilej že lani, smo se čebelarji odločili, da praznovanje združimo s tekmovanjem mladih. Radi smo vas torej sprejeli medse in ponosni smo, da imamo toliko uspešnih naslednikov tudi pri nas. Želim vam še veliko veselja pri čebelarjenju, vsaj toliko, kot smo ga imeli z njim mi, starejši čebelarji.«

V kulturnem nastopu seveda ni manjkala mala zgovorna »čebela«. Foto: J. Mihelič

Mentorji so se zopet pogovorili o svojem delu.

Nato je spregovoril predsednik Zveze čebelarstev Slovenije inž. Marjan Skok in se v imenu ZČDS zahvalil vsem čebelarjem, ki so sodelovali pri organizaciji tekmovanja, še posebej pa se je zahvalil Jožetu Orešniku, Alojzu Poriču, Dragu Kerbevu, Maksu Kajzerju, ki je vodil postavitev razstave, Mirku Čeru, Mirku Erjavcu in vsem drugim članom upravnega odbora ČD Ravne ter ravnatelju OŠ Prežihovega Voranca za odlično organizacijo in ves trud, ki so ga imeli s to zanimivo prireditvijo. Zahvalil se je tudi županu **Maksu Večku**

Podelitev priznanj je seveda višek prireditve.

Čebele v opazovalnem panju so vedno najbolj zanimive. Foto: J. Mihelič

in vsem sponzorjem, ki so podprli prireditelje.

Tekmovanje so nato slovesno sklenili z razglasitvijo rezultatov.

Najprej je g. Pori v imenu ZČO Ravne razdelil nagrade najbolj uvrščenim posa-

meznikom na literarnem in likovnem natečaju. Nato je tajnik ZČDS Milan Runtas razglasil rezultate, predsednik Marjan Skok pa je zmagovalnim ekipam izročil pisna priznanja in nagrade.

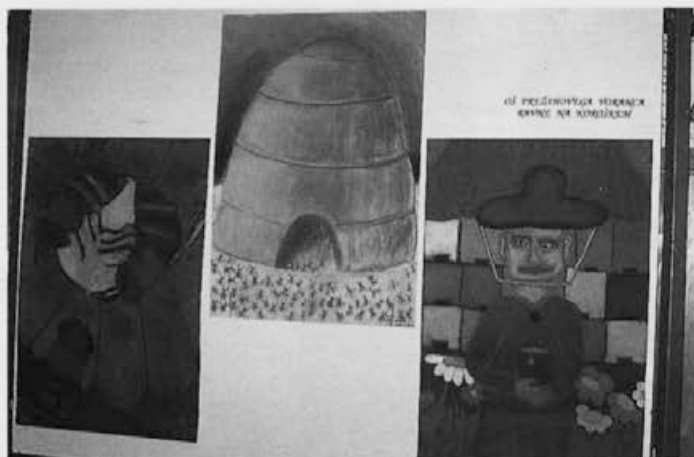
Objavljamo rezultate prvih deset najbolje uvrščenih ekip v vseh treh skupinah.

NIŽJA SKUPINA

Mesto	Šola oziroma krožek	Tekmovalca	Točke
1.	OŠ Brežice	Marjan Novoselc, Marko Trajkovski	31
2.	Društvo mladih čebelarjev Sevnica	Zdravko Đorđević, Andreja Kos	30
2.	Društvo mladih čebelarjev Koprivnica	Mario Mirt, Benjamin Kozole	30
2.	OŠ Gustav Šilih Velenje	Barbara Orozel, Jure Čas	30
3.	OŠ Kerenčičevih, Pesnica	Janja Laufer, Andreja Kegl	29
3.	OŠ Koprivnica	Andrej Lužar, Boris Remih	29
	OŠ Radeče	Lovro Lipovšek	28
	OŠ Svibno	Jure Renko, Miha Cerar	28
	OŠ Šentilj pri Velenju	Tjaša Ramšak, Metoda Zaveršnik	28
	OŠ D. Flis Hoče	Mitja Beras, Marko Lorbek	28

SREDNJA SKUPINA

1.	OŠ Radeče	Darko Kmetič, Tomaž Sotlar	61
2.	OŠ Brežice	Sebastjan Drolc, Marjetka Kovačič	60
3.	OŠ Boštanj	Nina Pfeifer, Miha Pfeifer	56
	OŠ Leskovec pri Krškem	Ksenja Pirnat, Jožica Ogorevc	52
	OŠ Spodnja Polskava	Darjan Pauman, Gregor Leskovar	52
	OŠ D. Flis Hoče	Miloš Kosič, Nuša Kotnik	49
	OŠ Žiri	Blaž Bogataj, Miha Vehar	49
	OŠ Jurij Dalmatin, Krško	Mateja Šoba, David Germovšek	47
	OŠ M. P. Toledo, Velenje	Rok Sincek, Marko Petrič	47
	OŠ Blanca	Robi Zakšek, Stane Pajk	45
	OŠ Danile Kumar, Ljubljana	Rok Čemažar	45

Teško se je bilo odločiti med nagradami za prvo.

Foto: J. Mihelič

VIŠJA SKUPINA

1.	OŠ Sevnica	Aleš Staroveški, Andrej Grilc	62
2.	CSS Gimnazija Velenje	Rok Maček, Matjaž Dragar	59
2.	Srednja ekonomska šola Celje	Gorazd Šantej, David Mavrič	59
3.	OŠ Radeče	Andrej Knap	58
	Društvo mladih čebelarjev Sevnica	Aleš Mirt, Iztok Felicijan	56
	ČD Lovrenc na Pohorju	Silvija Grilč, Benjamin Pušnjak	52
	OŠ Brežice	Tatjana Cvitko, Uroš Satler	43
	OŠ Žiri	Miha Mlinar, Jure Filipič	43
	Serdnja kmetijska šola Maribor	Branka Ornik, Dejan Pehar	41
	OŠ J. Dalmatina Krško	Lojze Kerin, Primož Starc	39
	OŠ Svibno	Robi Černič	39
	S. C. Kmetijska šola Ptuj	Petra Kokol, Karolina Petrena	39

REZULTATI LITERARNEGA NATEČAJA »LE Z NARAVO OSTAJAMO LJUDJE«

I. STOPNJA

1. Alija Uršnik, 5. razred, OŠ Prežihovega Vojanca Ravne

2. Nina Petek, 3. razred, OŠ Mežica

3. Petra Napečnik, 5. razred, OŠ Prežihovega Vojanca Ravne

4. Brigita Žvikart, 5. razred, OŠ Šentjanž

Likovna dela so bila presenetljivo dobra

Visoka uvrstitev v višji skupini je zavidanja vredna

5. Marko Kumer, 4. razred, OŠ Juričevega Drejčka Ravne

II. STOPNJA

1. Jasna Potočnik, 8. razred, OŠ Prežihovega Voranca Ravne
2. Franc Turjak, 7. razred, OŠ Ribnica na Pohorju
3. Ajda Pori, 8. razred, OŠ Prežihovega Voranca Ravne
4. Boštjan Kališnik, 6. razred, OŠ Radlje ob Dravi
5. Mateja Mavrič, 7. razred, OŠ Prežihovega Voranca Ravne

POSEBNE NAGRADE

I. STOPNJA

1. Gašper Mjavž, 1. razred, OŠ Prežihovega Voranca Ravne

PRIREDITEV SO OMOGOČILI:

SO RAVNE – PREVALJE • KORATUR, A.T.P. Prevalje • INTES, Koroške pekarnice, Prevalje • TP JAMNICA, Prevalje Rado Lazarevič, sadje in zelenjava, Ravne • Boris IGLAR, pekarna Jamnica, Ravne • Mesnica LEČNIK, Ravne SUROVINA, PE Ravne • STANOVANJSKO PODJETJE, Ravne • TP KOROTAN, Ravne • KOMUNALNO PODJETJE, Prevalje • TP SUVEL Slovenj Gradec • ŽR STROJI in DELI • KOVINOTEHNA, Prevalje • ZAVAROVALNICA TRIGLAV, PE RAVNE • ZAVAROVALNICA MARIBOR, PE Ravne • ŽR METAL, Ravne • LJUBLJANSKA BANKA, eks. Ravne • ŽR NOŽI, Ravne • FOTO OCEPEK, Ravne • SO MEŽICA • SO ČRNA • MEDEX Ljubljana • ČEBELARSTVO Polhov Gradec • MEŽA, PREVALJE • LOM, Ravne • ZDUM Črna • ROLETARSTVO PESJAK, Ravne • GORJANC Danica, Prevalje • SVEČKO HILDA, PANORAMA TRAVELS, Ravne

Tudi mlajši so dobili lepe nagrade.
Foto: J. Mihelič

TRI POSEBNE NALOGE V OBLIKI GLASILA OZIROMA RAZISKOVALNE NALOGE

1. Martina Smolak, 5. razred, OŠ Prežihovega Voranca Ravne
2. Nina Pogorevc in Darja Krevzelj, 5. razred, OŠ Prežihovega Voranca Ravne
3. Učenci dodatnega pouka SL jezika, 4. razred, OŠ Prežihovega Voranca Ravne

II. STOPNJA

1. Maja Jošt, 5. razred, OŠ Prežihovega Voranca Ravne (za izdelan čebelnjak z literarnimi nalogami)

Dela sta pregledali in ocenili:
Bojana Verdinek in Mojca Potočnik

NOVICE IZ ČEBELARSKEGA SVETA

Ekotipi kranjske čebele

Poglavitna čebelja vrsta v nekdanjih zahodnih in vzhodnih deželah Nemčije je zdaj kranjska čebela (*Carnica*). Raziskave temne čebele (*Mellifera*) zdaj niso več v ospredju. Za razlikovanje med kranjsko in drugimi čebeljimi vrstami uporabljajo predvsem meritve ožilja kril. Za ocenjevanje kril uporabljajo poleg dolžine dlačic, obarvanosti hitina in tomentnih pasov predvsem kubitalni indeks (KI). V Nemčiji družine z nizkim KI izločajo iz reje; v vzrejni praksi so ohranili določanje KI, tako da po meritvah 50 čebel zanesljivo določijo čistost družine.

Merjenje KI zanesljivo loči kranjsko čebelo od domače temne čebele, ne pa tudi od italijanske čebele in drugih čebeljih vrst, npr. od buckfaške čebele.

Za razlikovanje med kranjico, temno čebelo in njihovimi križanci je Kruber (1994) prevzel in dopolnil Goetzejev in Ruttnerjev način ter uvedel raziskavo indeksa »hantel« in diskoidalnega premika. Krivulje pokažejo razlike med kranjsko, temno in buckfaško čebelo. (Meritve 51-tih znamenj so le za visokošolske računalnike!)

Z meritvami je Kruber pokazal, da med znamenji »indeksa hantel« in diskoidalnega premika obstaja visoka medsebojna korelacija, to pa pomeni, da se ob spremembi nekega znamenja spremenijo tudi druga. Zato upoštevamo meritev enega znamenja in po njem sklepamo na druge.

Kruber je za uporabne namene iz indeksa »hantel« in diskoidalnega premika prešel v analizo diskriminacije. Pri tem je znamenja spremenil v razrede, to pa pri današnji računalniški obdelavi ni težko. Z analizo diskriminacije je dobil podatke o razlikah med čebeljimi vrstami, ekotipi, vzrejnimi linijami, družinami.

(Opomba R. J.: Gornji način analize bo postal nujen, če bomo hoteli registrirati in

preprečiti vdor buckfaške čebele iz Avstrije.)

(D. Kauhansen – Leller, Imker Freund, 1995/1 – priredil dr. J. Rihar)

Testiranje čistilnega nagona

Strokovnjaki čebelarstva inštituta v Kirchhainu so raziskovali predvsem tista znamenja in lastnosti, ki se nanašajo na okuženost čebel z varoo. Med temi vpliva na razmnoževanje varoj sanitarno-higienško vedenje čebel. Mladice lahko napadene celice delno razkrijejo, jih odprejo in izpraznijo zalego, ki je v njih. Pri tem lahko čebele s svojim grizalom poškodujejo varoe v celicah. Varoe, ki so na posamezni čebeli ali na večji skupini čebel, odstranijo ali pa vsaj ranijo.

Pri raziskavah so s tanko iglo nabodli pokrite stadije zalege in nato po določenih časovnih presledkih kontrolirali razkrite in izpraznjene celice.

Učinek pri različnih vrstah čebel in pri križancih je bil zelo različen, to pa potrjuje smotrnost teh raziskav.

(Ker avtorja, raziskovalca Hoffmann in Stefan v reviji *Die Biene*, 1995/5: 7–8, ne navajata podrobnejših navodil o tem, kako ravnati pri tem poskusu, naj ju dopolnimo z navedbami iz prejšnjih letnikov *Slov. čebelarja*:

1. SČ, 1985/10: 262-266. »Po 24 urah in še enkrat po 48 urah pregledamo, koliko celic je odkritih in koliko očiščenih. Za testiranje vzamemo za škatlo vžigalic velik del pokrite zalege.«

2. SČ, 1989/5: 149-153. »Velikost pokrite zalege je 10 x 10 cm.«

Odporne varoe

Iz različnih krajev Italije poročajo, da so čebelarji izgubili veliko število čebeljih družin, čeprav so strokovno pravilno zatirali

varoo. Prof. dr. N. Milani iz Torina je z raziskavami potrdil, da so škodo povzročile varoe, ki so postale odporne proti fluvalinatu (apistanu). Rezistentne varoe iz Italije lahko brez škode prenesejo 100-krat višje doze fluvalinata kot varoe iz Avstrije. Pokazalo se je tudi, da so te varoe odpornejše tudi proti flumetrinu (bayvarol). Te odporne varoe so se najprej pojavile v južni Italiji in se zelo hitro razširile. Tudi iz Lombardije

že poročajo, da dosedanja zatiralna sredstva niso več uspešna.

Prof. dr. N. Koeniger s Čebelarkega inštituta univerze v Frankfurtu opozarja pred uvozom čebel in čebeljih matic iz Italije in drugih dežel Južne Evrope, da ne bi zanesli odpornih varoj v Nemčijo.

(Enako opozorilo še bolj velja za Slovenijo! Opomba J. R.)

Privedil dr. J. Rihar

SEZNAM VZREJEVALCEV MATIC 1995

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je z odločbami, izdanimi 25. maja 1995 ugotovilo, da ustrezajo predpisom plemenišča čebeljih matic spodaj navedenih vzrejevalcev:

Ivan DREMELJ, Dragovšek 13, 61275 Šmatno pri Litiji, tel.: 061 882-940
Darko GRM, Hude Ravne 1, 61273 Dole pri Litiji, tel.: 061 872-145
Ladislav VOZELJ, Dragovšek 18, 61275 Šmatno pri Litiji, tel.: 061 272-756
Alojz BUKOVŠEK, Golo Brdo 19, 61215 Medvode, tel.: 061 612 428

Franc SITAR, Košaše, 61240 Kamnik, tel.: 061 832-421

Janez KROPIVŠEK, Jeronim 32, 63305 Vransko, tel.: 063 725-207

Janko PISLAK, Apače 303, 62325 Kidričevo, tel.: 062 796-105

Bojan PAVLIN, Sela 3 a, 68333 Semič, tel.: 068 67-324

Julij POKORNI, Gačnik 3, 62211 Pesnica, telefon: (062) 640-538

Marko DEBEVEC, Čuža 7, 61360 Vrhnika, telefon: (061) 751-282

VZREJA MATIC Z NAJDALJŠO TRADICIJO

ALOJZ BUKOVŠEK

Golo Bredo 19

61215 Medvode

Telefon: (061) 612-428

Nudimo vam kvalitetne označene kranjske matice od odbranih matičarjev. **Pri testiranju na Kmetijskem inštitutu Slovenije so se uvrstile med najboljše.**

Prevzem je možen osebno po dogovoru, pošljemo pa jih tudi po pošti po povzetju.

Se priporočamo!

KOČEVSKI ČEBELARJI SO IZVOLILI NOVO VODSTVO DRUŠTVA

prof. JANEZ MIHELIC

Čebelarji ČD Kočevje so imeli letos volilni občni zbor in to v prostorih hotela Valentin v Kočevju. Na skupščini društva je sodelovalo osemdeset članov. V društvu pa je včlanjenih stodevet čebelarjev. Redno pa se zbora udeleži tudi precej soprog čebelarjev, kar je

razumljivo, saj je vedno po zaključku zbora družabno srečanje, ki se ga člani radi udeležijo. Tako je tudi prav, saj so tudi družabna srečanja pomembna pri ocenjevanju uspešnosti dela društva in utrjevanju medsebojnih vezi med člani.

Člani so najprej poslušali poročila predsednika Janeza Kojeka in ostalih, med njimi predsednika odbora za pasišča, odbora za odkup medu in komisije za zdravstveno varstvo čebel. Želijo si več pomoči pri reševanju njihovih problemov predvsem v obliki regresov za sladkor, zdravil in pri odkupu medu in v obliki stimulacij. Prav tako pričakujejo pomoč pri zatiranju hude gnilobe, ki se je pričela širiti na njihovo območje iz sosednje Ribnice. Problem bodo rešili le s hitro in učinkovito akcijo veterinarske službe, prizadetih čebelarjev in preglednikov.

Izvolili so tudi novo vodstvo društva. Za predsednika je bil izvoljen **Viktor Pešelj** in še štirinajst članov upravnega odbora. Na prvi seji UO pa so izvolili še za podpredsednika društva Janeza Kojeka, za tajnika Petra Šnelerja, predsednik komisije za zdravstveno varstvo bo Anton Šerčer, poleg njega pa še sedem članov, katerih vsak ima na skrbi določeno območje društva. Za predsednika odbora za pasišča so imenovali Jožeta Vidmarja, odbor za odkup medu pa vodi Peter Šneler.

Vsem čebelarjem bodo poslali anketo z vprašanji o tem, kakšna predavanja si želijo in podobno. Poslali bodo tudi dopis vsem čebelarjem, ki niso člani društva, v katerem jih bodo seznanili s prednostmi in ugodnostmi, ki jih bodo deležni, če se včlanijo v čebelarsko organizacijo. Organizirali bodo več predavanj, oddajo na radiju o pomembnosti medu v prehrani, o škropljenju drevja, sadili bodo medovite rastline, nabavili bodo selekcionirane matice, organizirali veselico, nabavili zdravila za čebele in dopolnili bodo pašni kataster, oživili delo čebelarskega krožka na OŠ v Kočevju, sestavili bodo album slik s čebeljnaki društva in določili enotno ceno medu. Imenovali pa so tudi odbor za izlete in družabne prireditve. Pred novim vodstvom društva, v katerem pa je seveda tudi dovolj starih izkušenih članov, je precej dela, in želimo jim da bi ga v čim večji meri uspešno opravili.

PRAZNOVANJE OSEMDESETLETNICE ČEBELARSKEGA DRUŠTVA RAVNE NA KOROŠKEM

prof. JANEZ MIHELIC

Na dan, ko je bilo na Ravnah tekmovanje mladih čebelarjev, to je 20. maja 1995, so se tudi čebelarji ČD Ravne odločili slovesno praznovati osemdesetletnico svojega organiziranega dela. Tako so združili praznovanje mladih in njihov polet z izkušnostjo starih, ki želijo svojo dejavnost in tradicijo prenesti na mlade. V tem je bila tudi simbolika združenega praznovanja oziroma ene in druge prireditve. Takoj po koncu tekmovanja mladih čebelarjev so se namreč v telovadnici OŠ Prežihovega Voranca začeli zbirati tudi člani ČD Ravne in gosti iz različnih krajev Slovenije. Tako so na proslavo prišli predstavniki ČD Šmihel iz Avstrije, s tajnico društva g. Jožico Pečnik na čelu, predsednik ČD Žalec g. Anton Rozman, predstavniki ČD Studenci-Pekre iz Maribora in predstavniki ČD Zagorje ob

Savi, ki so skupaj s ČD Ravne s posebno listino združena v Zvezo prijateljskih društev. Slovesnosti se je udeležil tudi župan občine Ravne g. Maks Večko, predsednik ZČDS, g. Marjan Skok in predstavniki drugih koroških društev: iz Mežice, Žerjava, Prevalj in Črne.

O zgodovini društva je kot prvi spregovoril njegov predsednik Jože Orešnik. Dejal je:

**»Drage čebelarke, dragi čebelarji
ljubitelji čebel in narave,
spoštovani gostje!**

Danes smo se zbrali, da skromno, kot je skromna tudi čebela, proslavimo 80-letnico delovanja čebelarskega društva Ravne na Koroškem.

Obletnica je visoka, vendar naj bo skromna, zato pa bodimo toliko bolj pozorni do naših varovank in okrnjene narave.

Po podatkih iz literature, s katero razpolagamo, bi morali sicer praznovati že leta 1994, ker pa smo želeli našo obletnico povezati s srečanjem in tekmovanjem mladih čebelarjev Slovenije, ki letos prvič poteka pri nas na Koroškem, smo se odločili praznovanje preložiti na današnji dan.

Kot je znano, čebelarstvo že nekaj let doživlja hude čase. Pestijo ga okrnjena narava, različne čebelje bolezni, nizke cene čebeljih pridelkov, in visoke cene reprodukcijskega materiala. Nenazadnje pa tudi širša družba, posebno pa kmetijstvo, namenja tej pomembni kmetijski panogi premalo pozornosti.

Že takrat, ko so bili za čebelarjenje še boljši, da ne rečem dobri časi, je veljalo staro reklo: »Čebela te je v coklah našla in te v coklah pustila.«

Že nekdanje čebelarstvo eno od kmečkih opravil, saj so vse večje kmetije imele čebele. Danes pa čebelarstvo upada. Premalo se zavedamo, kako pomembna je čebela za kmetijstvo, sadjarstvo, gojenje semen, pa tudi za prehrano in zdravje ljudi in za industrijsko predelavo.

Živimo v upanju, da bodo pristojni le spoznali, da je v kmetijstvu in gospodarstvu na sploh potrebna tudi čebela.

Da ne bom predolg, le še nekaj kronike o delovanju našega društva.

Znano je, da smo Slovenci že od nekdanj radi čebelarili. Ob koncu prejšnjega stoletja pa so se napredni čebelarji začeli organizirati. Na pobudo prizadevnih čebelarjev in Kmetijske družbe v Ljubljani so leta 1897 ustanovili Slovensko čebelarstvo za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko, s sedežem v Ljubljani. Že prvo leto so začeli izdajati glasilo »Slovenski čebelar«.

Kmalu so začeli, najprej v okolici Ljubljane, nato pa tudi drugod, ustanavljati tudi čebelarstva. Tako so nekaj podružnic ustanovili tudi v Rožu in Podjuni na Koroškem.

Leta 1914 so na Koroškem ustanovili kar 24 podružnic, med njimi tudi Čebelarstvo podružnico Guštanj (zdaj Ravne na Koroškem), v katero so se včlanili tudi čebelarji

iz Kotelj in Tolstega Vrha. Podatke o ustanovitvi čebelarstva v Guštanju je leta 1923 posredovalo Slovensko čebelarstvo v Ljubljani. Zapisano je: »Čebelarstva podružnica v Guštanju se je ustanovila pred vojno, leta 1914.« Vsa dokumentacija iz tega obdobja pa se je izgubila med boji za Koroško.

Seveda je med 1. svetovno vojno delo podružnice nekoliko zamrlo, takoj po vojni pa je na pobudo šolskega nadzornika Petra Močnika in drugih prizadevnih čebelarjev znova zaživelo.

Po nesrečnem plebiscitu je ostalo na naši strani meje le pet koroških podružnic, in to: Črna, Mežica, Prevalje, Guštanj in Dravograd-Ojstrica. Povezovala so se v zvezo čebelarstva podružnic za Mežiško dolino. Leta 1922 so ustanovili še podružnico v Šentanelu.

Na novega leta 1922 je bil občni zbor Čebelarstva podružnice Guštanj pri Lužniku v Kotljah. Podružnica je štela 17 članov. Leta 1925 se je število članov zmanjšalo na 10. Na občnem zboru naslednje leto so ugotovili, da je čebelarjev sicer veliko, vendar se ne včlanijo, ker so premalo zavedni, nekateri pa so trdili, da je članarina previsoka; tedaj je bila 40 dinarjev.

V obdobju med vojnima je podružnica zelo skrbela za prosvetljevanje čebelarjev, saj so se zavedali, da bo čebelarstvo lahko napredovalo le, če bodo poznali življenje čebel in tehnologijo čebelarjenja. Voditelji izobraževanja so bili učitelji. Ob vsaki šoli je bil vrt, ki ga je krasil čebeljak.

Ob nemški okupaciji leta 1941 je čebelarstva podružnica v Guštanju prenehala obstajati.

Prvi podatki o delovanju čebelarstva družine v Guštanju po vojni so iz leta 1947. Verjetno pa ni mogla živeti kot samostojna organizacija, zato se je leta 1952 pridružila slovenjegraški čebelarstvu zvezi.

Leta 1958 se je v Mežiški in Dravski dolini pojavila čebelja bolezen »pršica«. Kmetijska zadruga Tolsti Vrh je upravnemu odboru in čebelarjem finančno pomagala pri zdravljenju in zatiranju te bolezni. Leta 1962 se je Čebelarstva družina Ravne včlanila v Čebelarstvo društvo za Mežiško dolino.

*Upravni odbor ČD Ravne
v letu 1995.*

Leta 1976 se je začelo za čebelarstvo organizacijo na Ravnah novo obdobje. Po novem zakonu o društvih se je namreč družina lahko osamosvojila. Družino so poimenovali v Čebelarstvo društvo Ravne na Koroškem. Na občnem zboru leta 1979 je bil za predsednika izvoljen g. Jože Kert, ki je društvo vodil do leta 1985. V tem obdobju so bili navezani tesnejši stiki s Slovenskim čebelarstvom Šmihel in leta 1981 sta društvi podpisali listino o pobratenuju.

Leta 1981 je čebele in čebelarje prizadela nova nadloga – varoza. Društvo je takoj poskrbelo za zdravlila in strokovno izobraževanje članov, da bi zajedavca čim bolj uspešno zatrli.

Leta 1984 je naše društvo slovesno zaznamovalo 70-letnico svojega obstoja in ob tej priložnosti razvilo svoj društveni prapor.

V tem obdobju pa se je pojavila tudi huda gniloba čebelje zalege, ki smo jo ob pomoči veterinarske službe uspešno zatrli. Prav tako smo leta 1984 pri OŠ Prežihovega

Plaketo je prejel tudi predsednik ZČDS Marjan Skok

Voranca na Ravnah postavili čebelnjak s šestimi panji in ustanovili čebelarški krožek za učence šole. Krožek vsa leta uspešno deluje in se udeležuje tudi tekmovanj in srečanj mladih čebelarjev Slovenije.

V tem času se je iz pobratena med ravenskim in šmihelskim društvom razvila nova oblika povezovanja, in sicer Zveza prijateljskih društev Šmihel, Zagorje, Žalec, Maribor in Ravne.

Zadnja leta je število članov društva nekaj nad 70, gospodarijo pa s približno 1.000 panji čebeljih družin.

To je le bežen pregled razvoja in dela Čebelarskega društva Ravne na Koroškem od ustanovitve do danes.

Na koncu se želim zahvaliti vsem, ki so v teh 80 letih pomagali pri razvoju čebelarstva v našem društvu, vsem čebelarjem in članom dosedanjih upravnih odborov, pa tudi vsem tistim, ki so nam kakor koli pomagali in omogočili to prireditve.«

Nato so sledile čestitke in obdarovanja predstavnikov drugih društev. Predstavniki ČD Šmihel je čebelarjem ČD Ravne prvi čestital za visoki jubilej in jim zaželel še veliko uspehov pri njihovem delu ter jim v spomin izročil sliko. Enako so jim zaželeli in jim izročili darila tudi predstavniki vseh preostalih navzočih društev. Nato je sledila slovesna podelitev priznanj in odličij Anton Janša II. in III. stopnje, prejelo pa jih je več najzaslužnejših članov za njihovo dolgoletno požrtvovalno delo v društvu.

Odličja A. J. II. stopnje so prejeli: Mirko Čeru, Maks Kajzer, Drago Kerbev, Alojz Kolar.

Odličja A. J. III. stopnje so prejeli: Jurij Kerbev, Mihael Kotnik, Filip Krebs, Franc Lah, Avgust Marin, Blaž Oblak, Marjan Pirnat, Anton Širnik.

Zahvale za dolgoletno delo so podelili častnim članom:

Maksu Gorenšku, Alojzu Bajcu in Alojzu Magerju.

Spominske plakete pa so prejela vsa pobratena društva in posamezniki:

Marjan Skok, predsednik Zveze čebelar-skih društev Slovenije, Pavle Potočnik, veterinarski inšpektor, Stanko Osojnik, ravnatelj OŠ Prežihovega Voranca, Jože Kamnik, pomočnik ravnatelja OŠ Prežihovega Voranca, Dragica Gorenšek, tajnica na OŠ Prežihovega Voranca, Bronislava Gajšek, učiteljica likovnega pouka na OŠ Prežihov Voranc in Bojana Verdinek, učiteljica slovenskega jezika na OŠ Prežihov Voranc.

Seveda je v imenu ZČDS društvu čestital tudi predsednik inž. Marjan Skok in jim

zaželel, da bi se število članov društva še povečalo in da bi pridobili veliko mladih delovnih članov. Enako jim je zaželel tudi župan g. Maks Večko.

Nato je sledil kulturni program, v katerem so nastopili harmonikarji in mladi čebelarji. Ob sklepu so zveze čebelarjev vse udeležence pogostile z medenim pecivom in medenim žganjem, tako da se jim je hitro razvezal jezik.

Vse navzoče so nato predstavniki društva povabili na družabno srečanje. Že pozno zvečer so gostje s težkim srcem zapustili izjemno gostoljubje ravske čebelarje, ki so v enem dnevu pripravili kar dve zelo uspešni prireditvi. Še enkrat iskrene čestitke v imenu vseh slovenskih čebelarjev.

TUDI LETOS IMAMO ČEBELARJI TEŽAVE Z REGRESIRANIM SLADKORJEM

Kot ste lahko prebrali v zadnji številki Slovenskega čebelarja na strani 189, je bila ZČDS po telefonu obveščena, (tel. zveza med inž. Viktorjem Krekom z ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano in Milanom Runtasom iz ZČDS), da omenjeno ministrstvo letos ne bo regresiralo nakupa sladkorja za čebele, ker za čebelarstvo dovolj prispevajo na drugih področjih. Predlagali so nam, da zaprosimo za ustrezna sredstva pri ministrstvu za ekonomske odnose in razvoj, vendar je to že 10. 1. 1995 zavrnilo našo prošnjo. Ker je bilo to zadnje sporočilo pred izidom junjske številke, smo jo objavili v Slovenskem čebelarju, in hkrati povedali, da si bomo še naprej prizadevali dobiti regres za sladkor, in vas o vsem sproti obveščali.

In kakšne so razmere zdaj?

Dne 31. 5. 1995 je ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano v zvezi z regresom sklicalo sestanek, nanj pa smo bili poleg inž. Senegačnika in inž. Jericija (MKGP), povabljeni še velečebelar g. Zdešar, kot predstavnik čebelar-ske zadruge g. Seražin – kot predstavnik Zveze njen predsednik inž. Skok. Tedaj so nam povedali, da bo kmetijstvo dobilo iz proračuna občutno manj denarja, kot ga potrebuje in kot ga je dobilo lani. V okviru teh sredstev pa čebelarstvo dobiva nesorazmerno več denarja kot druge kmetijske dejavnosti glede na svojo velikost – našli so veterinarje-svetovalce, pomoč pri selekciji (KIS), pomoč pri trženju medu in drugod, to pa skupaj dosegajo več kot 55 milijonov tolarjev.

To je res in za to pomoč se čebelarji iskreno zahvaljujemo, kljub temu pa smo zaradi kritičnih razmer v čebelarstvu, neurejenega trga in pričakovane zelo slabe letine vztrajali, da dobimo pomoč neposredno čebelarji. Kot cenejši sladkor nam je pomoč januarja obljubil tudi minister za kmetijstvo dr. Jože Osterc na letošnjem zboru zadrušnikov na Otočcu. S tem smo seznanili tudi naše čebelarje.

Na sestanku kolegija MKGP je bilo 12. junija sklenjeno, da bodo čebelarji dobili 7 milijonov SIT pomoči za nakup krmnega sladkorja. Regres bodo prek ZČDS dodeli društvom in nato neposredno čebelarjem, in sicer po 50 SIT na panj oziroma za 5 kg sladkorja na panj po 10 SIT za kg.

Društva oziroma čebelarji bodo dobili regres na podlagi računov o nakupu sladkorja. Natančnejša navodila in morebitne spremembe pa bomo pozneje pisno posredovali tajnikom društev.

Tako smo slovenski čebelarji prek društev dobili skromno pomoč, čeprav smo pričakovali precej večjo. Večjo pomoč potrebujemo zaradi izjemno težavnih razmer v našem čebelarstvu. Upamo, da to ne bo vplivalo na občutno zmanjšanje števila čebeljih družin in s tem povezano opravevanje v naravi. Le upamo lahko, da bo prihodnje leto pomoč večja.

Ljubljana, 15. junij 1995

Marjan Skok, predsednik ZČDS

VABILO NA PRAZNOVANJE V ŽIRI

Čebelarica družina Žiri vabi na proslavo devetdesetletnice družine. Proslava bo v nedeljo, 16. junija 1995, v domu »Partizan« Žiri, ob 16. uri s kratkim kulturnim programom, podelitev priznanj in promocijo brošure dr. Marije Stanovnik »Čebela žlahtna spremljevalka slovenske kulture«. Nastopili bodo recitatorji OŠ Žiri, dekliški zbor »Kresnice«, in pihalna godba Alpine Žiri. Po proslavi bo veselica s srečelovom, za boljše razpoloženje bo skrbel ansambel »Krim«.

Vljudno vabimo vse čebelarje!

Čebelarica družina Žiri

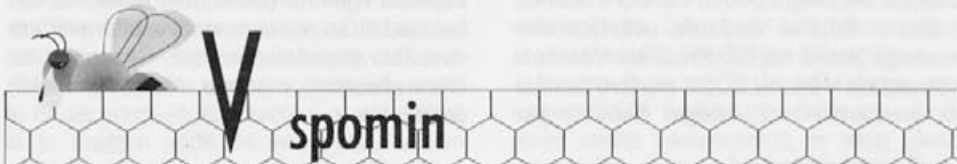
VZREJA MATIC – GRM DARKO

HUDE RAVNE 1, Dole pri Litiji

Telefon: (061) 872-145

Vse čebelarje obveščam, da sprejemam naročila za izbrane in označene matice kranjske pasme. Pošiljam jih tudi po pošti, najmanj tri komade.

Se priporočamo!

FRANC OCEPEK

Dan je bil lep in sončen, ko smo se na pokopališču v Zagorju poslovili od Franca Ocepka, člana ČD Zagorje. Sklenil je svoje življenjsko delo, leta marljivega ustvarjanja, naporov in veselja kot čebelar, ki so mu bile vzor

čebele s svojo pridnostjo.

France se je rodil leta 1922 v Znojilah. Svoje otroštvo je preživel v naravi in opazoval očeta pri čebelarjenju. Ker ga je delo s čebelami zanimalo, mu je oče podaril dve družini, s katerima je začel samostojno čebelariti.

Po osnovni šoli se je izučil za čevljarja in se zaposlil kot čevljarji pomočnik. V njegovo življenje je usodno posegla vojna, saj so ga leta 1943 mobilizirali v nemško vojsko. Po dopustu je ostal doma, vendar so ga Nemci kmalu ujeli, odpeljali v zapor v avstrijski Gradec in ga obsodili na smrt. Življenje mu je rešilo zavezniško bombardiranje Gradca. Uspelo mu je pobegniti in močna volja do življenja mu je pomagala, da je v hudem mrazu, skupaj s tovarišem iz Hrastnika, peš prehodil vso dolgo pot do doma. Mladost in neizmerna volja do življenja sta premagali tudi hudo bolezen. Po končani vojni se je spet zaposlil kot čevljar-

ski pomočnik. Leta 1950 se je poročil in si v Libojah, kjer je začel delati kot samostojen čevljarji obrtnik, z ženo Ljudmilo spletel prvo družinsko gnezdo. Po desetih letih sta se vrnila v domače okolje v Kotredež. Žena se je zaposlila v Lisci, France pa v Zaščiti, kjer je delal do upokojitve. Zgradila sta si svojo hišo, okrog nje pa uredila vzoren vrt. V Znojilah, pod kostanji sta imela čebelnjak z več kot tridesetimi družinami. Oskrbovala sta jih že takrat, ko sta živela še v Libojah, od koder je bilo do čebelnjaka dve uri hoda.

France ni bil samo ljubiteljski čebelar, čebelarstvo mu je pomenilo veliko več. Bil je izobražen čebelar in prvi preglednik v našem društvu. Svoje bogate izkušnje je nesebično in z veseljem prenašal na mlajše, neizkušene čebelarje, v veliko pomoč pa je bil tudi veterinarjem, saj je vedno bedel nad zdravstvenim stanjem čebel na našem območju. Za svoje prizadevno delo v Čebelarskem društvu Zagorje je prejel odličji Anton Janša III. in II. stopnje, smrt pa mu je onemogočila, da bi prejel tudi priznanje Anton Janša I. stopnje.

Kmalu bodo tople sape privabile čebele iz panjev, veselili se bomo šumenja čebeljih družin in nabranega medu. Za Francetove družine bo odslej skrbel njegov nečak, mi, njegovi prijatelji pa smo mu hvaležni za vse napotke, ki jih je vsakomur tako rad razdal.

Čebelarsko društvo
Zagorje ob Savi

STONE BERAUS

Še pred dobrim mesecem smo čebelarji skupaj kovali lepšo prihodnost, zato danes ne moremo verjeti, da je našega člana Toneta Beravska kruta usoda tako nenadoma iztrgala iz naših vrst. Bil je eden najbolj poštovanih in delovnih članov ter podpredsednik ČD Dolsko.

Kruta in huda bolezen pa je imela večjo moč in moral je kloniti veliko prezgodaj.

Pogrešale ga bodo čebelice, za katere je vedno našel čas. Pri njih je iskal razvedrilo in si blažil telesne bolečine.

Za nesebično delo v ČD Dolsko je prejel najprej pisno priznanje, nato pa tudi odličji Anton Janša III. in II. stopnje. Vsa priznanja, ki jih je prejel od ČD, pa niso odtehtala vseh del in vsega prizadevanja za dobro ČD Dolsko.

Tiho je odšel od nas, kot je bilo tiho njegovo ustvarjalno življenje. Sicer pa je Tone v preteklosti opravljal odgovorne naloge in funkcije. Bil je poslanec SRS in predsednik Ribiške zveze Slovenije.

Počitka ni poznal niti po upokojitvi. Kot ljubitelj narave je bil tudi ljubitelj ptic in njih društveni funkcionar, pa vodja vrtničkarjev občine Bežigrad itd.

Vsakomur je bil pripravljen pomagati in svetovati.

Dragi Tone! Tudi mi čebelarji te ne bomo pozabili. Ostal boš med nami v lepem spominu. Ljubil si življenje, naravo, ljubil si slovensko zemljo. Ta naj ti da lahek in miren počitek.

ČD Dolsko

JOŽE ZADNIKAR

Decembra 1994 smo se barjanski čebelarji poslovili od našega dolgoletnega člana Jožeta Zadnikarja.

Rojen je bil leta 1907 v Črni vasi. Osnovno šolo je obiskoval na Barju, tam pa mu je prizadevni učitelj Grčar spodbudil veselje do čebelarstva. Pri njem je dobil tudi prve čebelarke izkušnje.

Začetki njegovega čebelarjenja segajo v zgodnjo mladost.

Čebelariti je začel s petimi panji, ko mu je bilo komaj 10 let. Pozneje je svoje čebelarstvo povečal na 30 in več čebeljih družin.

Največji praznik pri njih doma je bil, ko je točil prvi med. Tega opravila je bila najbolj vesela njegova mati. Kot zaveden Slovenec in narodnjak je bil med okupacijo interniran na otoku Rab. Med njegovo odsotnostjo je za njegove čebele skrbela žena Fani. Tudi sicer mu je bila vsa leta v čebelarstvu v veliko pomoč.

Po vojni je svoje čebelarstvo obnovil in še povečal. Izdelal si je ličen pravi slovenski čebelnjak in v njem čebelaril do pozne starosti. Še pred smrtjo je poskrbel, da čebele ne bodo ostale same. Zanje bo zdaj skrbel njegov zet.

Jože Zadnikar je bil leta 1933 soustanovitelj Čebelarke družine Barje. Več let je bil tudi član upravnega odbora našega društva. Bil je zelo dejaven. Prijel je za vsako delo, kadar koli je bilo potrebno. Kot starejši čebelar je marsikom strokovno pomagal.

Za svoje nesebično delo v čebelarstvu je prejel odličji Anton Janša III. in II. stopnje.

Od njega smo se barjanski čebelarji poslovili z društvenim praporom. Kot skromnega in vzornega čebelarja ga bomo ohranili v prijaznem spominu.

Čebelarstvo društvo

Barje

SILVO MALENŠEK

Novo leto 1995 je člane Čebelarke družine Kranj pozdravilo z žalostno novico. Umril je dolgoletni član naše družine Silvo Malenšek. Izguba je boleča, saj je bil Silvo mož, ki je zaradi svojih vrlin zaslužil vse naše spoštovanje. Nasploh je bil ljubitelj narave, saj je bil tudi ribič in gobar. Mož je nosil svoje srce na rokah, zlasti za vse tiste, ki so bili pomoči potrebni, sicer pa je bil delaven, skromen, pošten, dosleden, pono-

sen in neupogljiv, če je šlo za pravico in resnico. Sicer sposoben in marljiv, sreče ni iskal v kopičenju bogastva in vsega tistega, za kar se peha svet, njegova sreča je bila v sreči tistih, ki jih je imel rad, bodisi so bili to njegovi najbližji, prijatelji, čebele ali ribe. V tem svojem krogu je iskal tudi uteho, moč in pogum.

Rojen je bil za novo leto 1918 v Bohinju v obrtniški družini. V Kranju se je izučil za elektro in radiomehanika in tu je našel svojo življenjsko družico. Drugo svetovno vojno je preživel deloma v tujini, deloma pa v partizanih. Po vojni se je znova vrnil v Kranj, kjer je svoj poklic opravljal v tovarnah in kot samostojni obrtnik. Na robu Kranja si je zgradil dom in v njegovi bližini predvidel tudi prostor za čebele, ker pa se je mesto širilo, je moral kmalu začeti iskati prostor na deželi. Na Sp. Beli si je zgradil lep čebelnjak za svoja zrela leta. Nanj in na čebele je bil zelo ponosen. Čebelaril je z največ 30 AŽ panji čebel. Kot vnet čebelar si je zaslužil tudi odličje Anton Janša III. stopnje. Eno mandatno obdobje je bil tudi predsednik čebelarkega društva Kranj.

V življenju prinaša največ bolečin prav tisto, kar ima človek posebno rad. Tudi pokojniku ni bilo prizanešeno. Njegova skrita bolečina so postale čebele. Začeli so se zapleti okoli čebelnjaka na Beli in znova ga je skrbelo, kam s čebelami. Šest čebeljih družin se je tako spet znašlo v Malenškovem vrtu v Kranju in se na začetku tega leta tiho poslovilo od gospodarja.

Spoštovanega pokojnika bomo ohranili v lepem spominu.

**Čebelarstva družina
Kranj**

LOJZE MRAMOR

Prav zdaj, ko se je narava začela prebujati iz zimskega spanja, je tiho ugasnilo življenje našega dolgoletnega člana, triinosemdeset let starega Lojzeta Mramorja iz Sv. Trojice na Blokah.

Pred več kot štiridesetimi leti si je pri župniku prislužil kranjiča in mu na vrtu naredil primerno stojišče. Prihodnje leto mu je prvi kranjič trikrat izrožil in tako

je Lojze napolnil svoj prvi čebelnjak. Po tem je zvesto sledil novostim v čebelarstvu in jih uspešno prenašal v svoje okolje. Sam si je naredil vse AŽ panje in razširil svoje čebelarstvo na več kot dvajset družin. Sam si je izdelal tudi vse čebelarke pripomočke, celo točilo. Za svoje delo v čebelarstvu je prejel odličji A. Janša III. in II. stopnje. Uspešno je čebelaril vse do predlani, ko sta mu starostna oslabelost in bolezen preprečili delo pri njegovih ljubljankah. Kljub temu pa se ni mogel odreči vsakodnevnemu sprehodu do svojih muh. Čebele so mu vso skrb in nego hvaležno vračale, kajti, ko so zaradi bolezni odmrle vse njegove družine, je drugo leto v njegov čebelnjak priletelo kar sedem rojev.

Odkar smo ga v začetku januarja letos pokopali na farnem pokopališču pri Sv. Trojici, še kako pogrešamo njegov iskri humor, prijazno besedo in prijateljski nasvet.

In takšnega se bomo radi spominjali.

ČD Bloke Nova vas

ANTON MOŽICA

Ko so se naše ljube čebele prebudile iz zimskega spanja, so se 6. marca za vedno zaprle oči Antona Možica.

V 84. letu življenja se je tiho poslovil od nas čebelar, vinogradnik, športnik, gasilec veteran ter aktivist.

Leta 1937 se je udeležil »vseslovenskega zleta« sokolov v Pragi. Po vojni je bil eden od ustanoviteljev članov LD Boštanj in ČD Sevnica. Ljubezen do narave in čebel ga je pred 50 leti pripeljala med čebelarje in v društvu je bil več let član upravnega odbora. Z dolgoletnim čebelarjenjem si je pridobil veliko znanja in izkušenj. O tem je zelo rad pripovedoval mlajšim članom, pogosto pa jim je podarjal tudi roje. Za svoje zasluge pri pospeševanju čebelarstva je prejel odličje Anton Janša III. stopnje, ob 60-letnici društva pa je bil imenovan tudi za častnega člana.

Odšel je od nas, a spomini na drobrega prijatelja-čebelarja ne bodo pozabljeni. V

uteho nam je zavest, da čebele ne bodo »odšle« od hiše. Čebelaril bo sin Marjan s svojimi otroki. »Iz roda v rod« in tako je prav.

O tem, kako zelo spoštovan in priljubljen je bil naš Tone, je pričal veličasten pogreb s številnimi društvenimi papi.

Ohranili ga bomo v prijaznem spominu.

Tajnik ČD Sevnica
Viktor Kladnik

LJUDMILA ŽNIDERŠIČ

Neizprosna smrt je spet posegla med čebelarje in v 66. letu pretrgala nit življenja naši čebelarki Ljudmili Žnideršič.

Bila je ljubiteljica narave, čebelarka in vinogradnica. Čebelarila je polnih 40 let, in to z veliko ljubeznijo. Pri čebelarskih opravilih je bila zelo natančna. Veliko skrbi je čebelam namenjala jeseni, da so bile čimbolj pripravljene na zimski počitek. Tudi zadnjo jesen je čebele skrbno nakrmila, kot da bi vedela, da je to opravila zadnjic.

Kadar je prišla iz bolnišnice, je ob sončnem vremenu vedno obiskala svoj lepi čebeljak in čebele so ji vlivale voljo do življenja. Ko so čebele spomladi vzletele, Ljudmile niso več našle. Pogrešale jo bodo in iskale svojo ljubečo se gospodarico.

Na njeni zadnji poti jo je spremljalo veliko prijateljev in znancev. Čebelarji smo se ji poklonili s čebelarskim praporom.

Tajnik ČD Sevnica
Viktor Kladnik

ANDREJ ŠTEFIČ

Decembra lani smo se ravenški čebelarji poslovili od našega dolgoletnega člana Andreja Štefiča.

Vse od začetka je bil vesten član našega društva. Z nasveti je rad pomagal tudi drugim, predvsem mladim čebelarjem, saj je bil dober praktik. Novim čebelarjem ni pomagal samo z nasveti, ampak jim je rad podaril tudi kak roj. Ko smo ustanovili čebelarski krožek, je bil Andrej prvi, ki je krožku podaril panj čebel.

Rodil se je leta 1916 na samotni kmetiji pod Uršljo goro. Čebele je vzljubil že kot mlad fant in je svoje čebelarsko znanje preizkušal v nekaj panjih. Leta 1953 je čebele podedoval po stricu, župniku Vinku Razgoršku iz Pameč. Od tedaj je čebelaril z 20 do 30 panji čebel. Za prizadevno in vzorno čebelarjenje je bil odlikovan z odličjema Anton Janša III. in II. stopnje.

Z njegovo smrtjo smo ravenski čebelarji izgubili skrbnega in vestnega čebelarja, ki se ga bomo vedno radi spominjali. Hvaležni smo mu za vse, kar je dobrega storil v prid čebelarstva.

Čebelarsko društvo
Ravne na Koroškem

ANTON-NINO MLADOVAN

V začetku marca smo se poslovili od našega dolgoletnega člana Antona-Nina Mladovana iz Ozeljana.

Čebelariti je začel že pred drugo svetovno vojno. V domači hiši z dolgo čebelarsko tradicijo je bilo od dvajset do trideset panjev. Pokojni Nino se jim je posvečal z vsem srcem. Rad je svetoval tudi drugim, bil je vnet zagovornik čebelarstva, za to pa je prejel odličji Anton Janša III. in II. stopnje.

Ohranili ga bomo v lepem spominu.

Čebelarsko društvo
Nova Gorica

RAFKO GLUK

Aprila lani smo se čebelarji ČD Gornji grad poslovili od našega dolgoletnega člana Rafka Gluka iz Nove Štife.

Rafko je bil rojen leta 1932. S čebelami se je seznanil že v svojih otroških letih, umetnosti čebelarjenja pa se je učil od svojega očeta. Kot gozdni delavec, pozneje pa kot delavec v Borotanu v Kamniku, je pri svojih čebelah po napornem delu našel mir in počitek. Čebelaril je z 8–10 panji, s svojim čebelarskim znanjem pa je tudi zaradi ugodne lege svojega čebelnjaka dosegal lepe donose. Čebelarji gornjegrajske čebelarske družine smo ga na zadnjo pot pospremili z društvenim praporom.

Čebelarska družina
Gornji grad

Mali oglasi

AGREGAT Briggs stratton 5 HP 1500 W, malo rabljen, priročen, brezhiben, prodam za 900 DEM, inf. Jernej Lukek, Vodovodna 50, Rakek.

UGODNO prodam TAM 4500, registriran do 5/96, z 62 AŽ naseljenimi panji; ročno prešo za izdelovanje satnic in nekaj novih prašilčkov 3 in 7 S, inf. (061) 329-725.

ZELO ugodno prodam 25 naseljenih AŽ 10 S in 5 naseljenih panjev, inf. (064) 422-408.

UGODNO prodam 20 AŽ panjev z medom, inf. Jože Brečko (062) 825-233.

UGODNO prodam tovorni avto Zastava 619 N, 60 kilovatov, predelan za prevoz 54 AŽ, kompletno ali brez kasona, inf. (064) 692-565 – zvečer.

PRODAM prevoznik čebelnjak Fiat 615 dizel s 26 naseljenimi AŽ panji in še 10 naseljenih AŽ, inf. (065) 24-543.

KUPIM oba dela knjige »Sodobno čebelarstvo«, inf. Srečko Kranjec (062) 211-838 po 20. uri.

PRODAM sončni topilnik na 4 sate, inf. (064) 67-294.

PO NAROČILU izdelujem posode za shranjevanje medu in točila za med – vse iz nerjaveče pločevine, inf. Anton German (066) 31-978.

PRODAM propolis, vosek in več čebeljih družin na AŽ satju, inf. (0608) 75-853.

ČEBELARSKI DAN NA RADGONSKEM KMETIJSKEM SEJMU

Na Kmetijsko živilskem sejmu v Gornji Radgoni bo v nedeljo, 27. avgusta 1995, ob 10. uri, predavanje dr. Janeza Poklukarja dipl. inž. kmetijstva, na temo »Gozdno medenje«. Vabimo vse slovenske čebelarje, da se tega zanimivega predavanja udeležijo.

Predsednik ČD G. Radgona – Anton Novak

Čebelarška zadruga

NEKAR z. o. o.

Avsečeva 5,
61 103 Ljubljana
tel. (061) 159 08 94

NOVO

Prodaja kozarcev in škatel za med. Kozarci so s kovinskimi Twist off pokrovi. Velikosti kozarcev so 720 ml 370 ml

**UGODNA
PONUDBA**

**ZČDS ZBIRA FINANČNO POMOČ ZA BOSANSKE ČEBELARJE.
DENAR NAKAŽITE NA ŽIRO RAČUN ZČDS ŠT. 50101-678-48636
V OKENCE POLOŽNICE Z OZNAKO »ŠIFRA« NAPIŠITE ŠT. 88,
V RUBRIKO NAMEN NAKAZILA PA »POMOČ BOSNI«**

POPRAVKI

V prispevkih dr. J. Riharja so se med tiskom odn. pri lektoriranju vrinile nekatere napake, ki jih popravljamo kot sledi:

1. SČ 1995/3. V prikazu »Med letom pripravljena hrana za zimo« na str. 82 ni vir: Pčelarstvo, temveč Pčelovodstvo 1994/2.

2. SČ 1995/4. V prispevku »Čebelarstvo danes in jutri« je na str. 104 pravilno »Medex je v minulem letu in prve mesece tega leta uvozil 300 ton medu.« Na str. 105: vsak »voznik« in ne »uvoznik«! Na str. 105: »Naša država je majhna« in ne »je bila majhna«. Na str. 105 je pravilno: »v vodstvene organe svojega društva in Zveze...«.

IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME

LOGAR

Čebelarji, nabavite si sodobno čebelarstvo opremo pri proizvajalcu z dolgoletno tradicijo. Nudimo vam:

- vse vrste točil iz aluminijaste in nerjaveče pločevine z ročnim gonilom ali avtomatskim krmiljenjem
- stroje in pripomočke za odkrivanje satja v več izvedbah
- parne kuhalnike voščin
- posode za shranjevanje medu iz nerjaveče pločevine različnih dimenzij
- usipalnice in drugi čebelarški pribor

SE PRIPOROČAMO

ANTON LOGAR, Zupanova 1, 64208
Šenčur, tel.: (064) 41-663, 43-123

VZREJA MATIC LADISLAV VOZELJ

Dragošek 18, 61275 Šmarno pri Litiji telefon (0609) 618-786
(v primeru slabe zveze pa telefon (061) 272-756)

Nudimo vam kvalitetne izbrane in označene matice kranjske pasme. Prednaročila sprejemamo vsak dan od 19. do 21. ure. Prevzem je možen osebno po dogovoru. Matice pošiljam tudi po pošti po povzetju, a le nad pet matic.

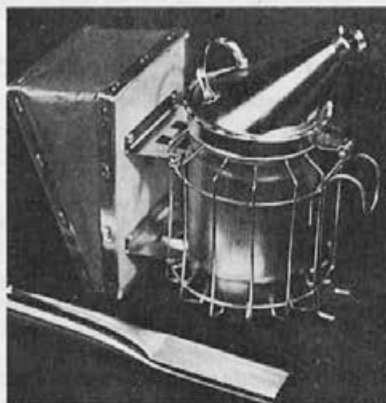
Pri testiranju na Kmetijskem inštitutu Slovenije, oziroma pri čebelarjih, so se izkazale kot odlične.

Se priporočam!

KOVINSKA GALANTERIJA R A K O V E C

GUNCELJSKA CESTA 28/a
61000 LJUBLJANA
Tel.: (061) 51-076

NA ZALOGI IMAMO:

TOČILA ZA MED – AŽ + LR 3S Al.,

DB + LR 3S Al., AŽ + LR 4S Al., DB + LR 4S Al.

KOŠI ZA TOČILA – AŽ + LR, DB + LR

Odtočne štule, gonila, stojala za odkrivanje satja, univerzalni kadilnik, zapahi krajši in daljši 2/2, LR sponke, zapah levi in desni, nosilec matične rešetke, sito dvojno in enojno, razstojišča AŽ za 7, 9, 10, 11, 12 satov, matične klešče, lovilec rojev AŽ- LR, ameriška razstojišča, univerzalne klešče za satnike, matične rešetke »Haneman«, žica za žičenje satnikov.

NOVO – SMUKALNIKI

PRIPOROČAMO VAM NAKUP NAŠIH IZDELKOV PO KONKURENČNIH CENAH!

VZREJEVALCI MATIC IN ČEBELARJI!

Nudimo vam kvalitetno novo večnamensko plastično transportno in dodatno matičnico. Matičnica je nove oblike in zelo primerna tudi za odzemanje ali dodajanje matic, zato jo potrebuje pri svojem delu vsak čebelar.

IZREŽITE IN POŠLJITE

Nepreklicno naročam kom večnamenskih matičnic, po ceni SIT/kom.

Ime in priimek:

Naslov in pošta:

Cena: do 100 kosov matičnic	28 SIT/kos
od 100 do 1000 kosov	26 SIT/kos
nad 1000 kosov	23 SIT/kos

V ceni ni vračunan 5% davek.

Izdelovalec in prodajalec: **FANOR d.o.o.**
Vnanje Gorice, Podpeška c. 128
61357 Notranje Gorice
tel./fax: 061/653-086

APIS M & D.D.O.O.

MARKO DEBEVEC

ČUŽA 7

61360 VRHNIKA

telefon: (061) 751-282

Odprto: od 9.-12. in 16.-18. ure

PREDELAVA VOSKA V SATNICE PO UGODNIH CENAH

Vse čebelarje in čebelarstva družstva obveščamo, da izdelujemo hladno valjane, nelomljive satnice vseh velikosti:

- urejeno imamo vso dokumentacijo in pogoje za izdelavo
 - satnice izdelujemo na novih sodobnih strojih, velikost celic popolnoma ustreza naši kranjski čebeli
 - vosek steriliziramo v oljnih sterilizatorjih pri 126 °C
 - priporočamo vam, da se za nakup satnic dogovorite v okviru čebelarstva družtev (ugodnejša cena), po dogovoru pa pridemo po vosek tudi sami
 - iz enega kilograma voska izdelamo po dogovoru od enajst do dvanajst AŽ satnic
 - cene za predelavo voska v satnice so zelo ugodne
 - občasno odkupimo pretopljen vosek
 - nudimo satnike vrtane 6x, limane, zbite
 - po ugodni ceni vam nudimo kvalitetno žico
- ODPRTO IMAMO VSAK DELOVNIK OD 9.-12. in od 16.-18. URE, OB SOBOTAH PA OD 9.-12. URE.

PRIZNANO VZREJALIŠČE MATIC APIS M & D.D.O.O. VRHNIKA

sprejema prednaročila za kakovostne, izbrane in označene matice kranjske pasme. Konec maja in junija so na voljo čebelje družine na petih, sedmih in desetih satih.

- na zalogi imamo tudi zdravila za čebele

- **izdelujemo beljakovinske povnovredne pogače za krmljenje čebel, po želji z dodatkom zdravil.**

Časopis Slovenski čebelar je ustanovilo »Slovensko čebelarstvo društvo za Kranjsko, Štajersko Koroško in Primorsko« leta 1898.

Izdaja ga Zveza čebelarstva Slovenije, Cankarjeva 3/II, 61000 Ljubljana, tel.: (061) 210-992, fax: 126-13-35.

Časopis izhaja v Ljubljani vsakega 1. v mesecu in je oštevilčen z zaporedno številko meseca. Časopisni (izdajateljski) svet sestavljajo: inž. Marjan Skok, Stanislav Hajdinjak, prof. Pavle Zaletel, dr. Janez Poklukar, dipl. oec. Aleš Mižigoj.

Uredniški odbor sestavljajo: prof. Janez Mihelič, inž. Jože Babnik, mag. Franc Javornik, dr. Janez Poklukar, dr. vet. Mira Jenko, inž. Marjan Debelak in prof. Pavle Zaletel.

Glavni in odgovorni urednik: prof. Janez Mihelič

Lektorica: prof. Nuša Radinja

Letna naročnina za nečlane znaša za leto 1995 2.950,00 SIT. Posamezna številka pa stane 300,00 SIT.

Članarina, skupaj z naročnino za Slovenski čebelar je 2.550,00 SIT.

Člani imajo pravico do enega brezplačnega oglasa do 20 besed v tekočem letu, vsako nadaljnjo besedo pa plačajo po veljavnem ceniku za splošne oglase.

Cene reklamnih oglasov: cela barvna stran na ovitku 50.000,00 SIT, v sredini 30.000,00 SIT, pol strani 15.000,00 SIT, četrt strani 7.000 SIT. Popust pri ceni za 3- do 5-kratno objavo je 10 odstotkov, za 6- do 10-kratno objavo 20 odstotkov, za celoletno objavo 30 odstotkov. Cena splošnih oglasov je 40,00 SIT za besedo, enaka cena velja tudi za osmrtnice, ki vsebujejo več kot 40 besed.

Številka tolarkega žiro računa pri SDK v Ljubljani je: 50101-678-48636.

Po mnenju Ministrstva za informiranje Republike Slovenije (23/39-92) šteje mesečnik Slovenski čebelar med proizvode informativnega značaja, iz 13. točke tarifne številke 3, za katere se plačuje davek od prometa proizvodov po stopnji 5%.

Tiska KURIR p.o. Ljubljana, Parmova 39.

Oblikovanje naslovnice: Boštjan Debelak.

Rokopisov in nenaročenih fotografij ne vračamo.

® Bayvarol Strips

Trakovi za čebele

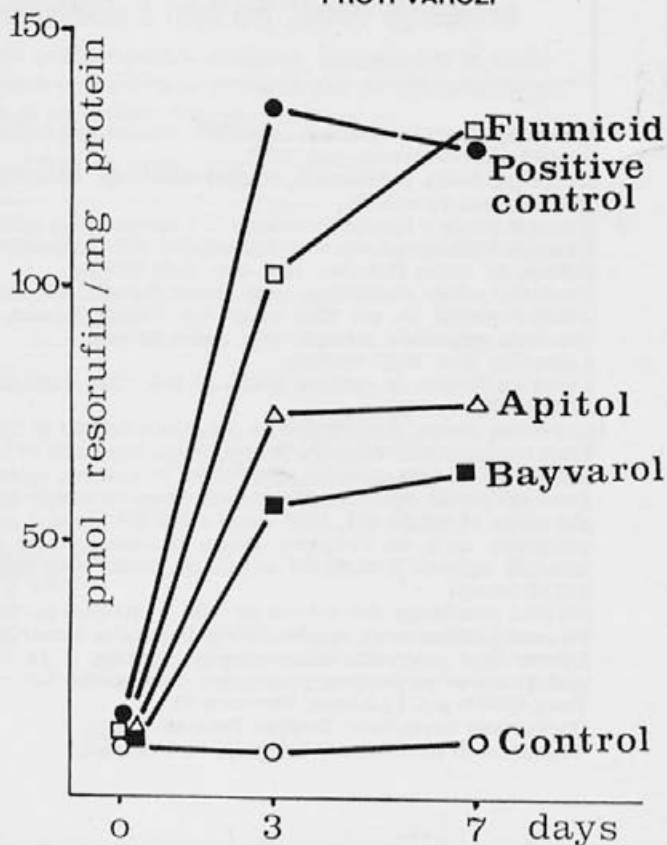
NOVO UČINKOVITO SREDSTVO

ZA UNIČEVANJE PRŠICE

VARO E

Bayer

AKTIVNOST ENCIMOV KAŽE POJAV
STRESA PO UPORABI NEKATERIH
ZNAH AKARICIDOV,
KI SE UPORABLJAJO
PROTI VAROZI

BAYVAROL priporočamo
za zatiranje varoze zaradi
njegove velike učinkovitosti,
enostavne uporabe in
najmanjše škodljivosti
za čebele in čebeljo zalego.